

יוצא לאור לפרשת תזריע-מצורע ה'תשפ"ג - "שנת הקהל"
(מספר 29-30)

ספרי' - אוצר החסידים - ליובאוויטש

לקוטי שיחות

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל שליט"א

שניאורסאהן

מליובאוויטש

בעניני גאולה ומשיח

יוצא לאור על ידי מערכת
"אוצר החסידים"

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות חמשים ושתים לבריאה
ה' תהא שנת נפלאות בכל
שנת הצדי"ק לכ"ק אדמו"ר שליט"א

לעילוי נשמת

הרה"ח הרה"ת שו"ב ר' יעקב ב"ר מנחם מענדל הלל ע"ה גאנזבורג
נפטר ביום ו' אייר ה'תשס"ח
וזוגתו מרת רבקה בת הרה"ח הרה"ת המשפיע ר' ישראל נח ע"ה גאנזבורג
נפטרה ביום ט' אייר ה'תשנ"ט
ת. נ. צ. ב. ה.

נדפס ע"י משפחתם שיחיו

* * *

לעילוי נשמת

הרה"ח הרה"ת ר' חנוך הלוי ב"ר אברהם הלוי ז"ל לוינ
נפטר ביום ל' ניסן - אדר"ח אייר ה'תשנ"ו
וזוגתו מרת אסתר רחל ב"ר אלי' מיכל ז"ל לוינ
נפטרה ביום וא"ו שבט ה'תשס"ו
ת. נ. צ. ב. ה.

נדפס ע"י בנם

הרה"ת ר' מנחם מענדל הלוי וזוגתו מרת דאבא שיחיו
ומשפחתם שיחיו לוינ

* * *

לעילוי נשמת

ר' שלמה ב"ר מסעוד ע"ה
נפטר ביום ג' אייר, ה'תשכ"ה
ת. נ. צ. ב. ה.

*

נדפס ע"י משפחתו שיחיו

הי שותף בהפצת עניני "משיח וגאולה"!!!
להקדשות ולפרטים נוספים:
טל.: 753-6844 (718) או 934-7095 (323)
אימייל: info@torah4blind.org

Be A Partner
In Spreading *Inyonei Moshiach U'geula*!!!
To Dedicate This Publication
In Honor Of Your Family Or A Loved One
For More Info. Call:
(718) 753-6844 or (323) 934-7095
or email: info@torah4blind.org

For this and other books on Moshiach & Geulah, go to:
<http://www.torah4blind.org>
TO DEDICATE AN ISSUE IN HONOR OF A LOVED ONE, CALL (323) 934-7095

מפתח ותוכן

פ' תזריע-מצורע

א. חיבור תזריע ומצורע - עבודת הגלות חדורה בגאולה 3
שייכות שמות הסדרות לתוכן, קשר ב' הסדרות יחד. תוכן ענין הנגעים

ב. הפיכת הגלות לגאולה - ע"ד טהרת המצורע -

ע"י לימוד עניני גאולה ומשיח 14
הדגשת ענין הגאולה בפ' השבוע - תזריע-מצורע, חודש אייר, פרקי אבות - "רבי אומר איזו היא דרך ישרה כו"; העבודה דקירוב הגאולה

הוספה / בשורת הגאולה

ג. משיחות ש"פ תזריע-מצורע, ו' אייר ה'תנש"א 29

עם סיומו של חודש ניסן תנש"א "כלו כל הקיצין" כפשוטו ממש; משיח נמצא בעולם בזמן ומקום הגלות ומצפה להתגלות; "דבי רבי שילא אמרי שילה שמו" וכו', ואנן חסידים נעני אבתריהו בנוגע לרבותינו נשיאינו; כבר נסתיימו ונשלמו כל עניני העבודה שהיו צריכים להעשות במשך זמן הגלות, משיח עומד לבוא תיכף ומיד; הוראה בפועל - כדי לפעול התגלות וביאת המשיח, על כאו"א מישראל להוסיף בלימוד התורה בעניני משיח וגאולה, ומה טוב שהלימוד יהי' בעשרה; הוספה בקיום המצוות בהידור, ובמיוחד במצות הצדקה; הוספה בצדקה מתוך כוונה לזרז את הגאולה

לזכות

הו"ח ר' אשר שיחי' בסטומסקי,
ליום הולדתו לאויש"ט, ביום ח"י ניסן - יום ב' דחול המועד פסח
וזוגתו מרת שרה רינה תחי' בסטומסקי,
ליום הולדתה לאויש"ט, ביום י"ג ניסן
לאריכות ימים ושנים טובות עד ביאת גואל צדק
ומתוך בריאות הנכונה ולשנת ברכה והצלחה בגו"ר

*

נדפס ע"י משפחתם שיחיו

* * *

לזכות

החייל ב"צבאות השם" שמואל הכהן שיחי'
לרגל יום ההולדת שלו הי"א לאויש"ט,
ביום כ"ה ניסן, ה'תשפ"ג - "שנת הקהל"
ולזכות אחיו ואחיותיו חיילי "צבאות השם" שיחיו

*

נדפס ע"י הוריהם

הרה"ת ר' יחזקאל הכהן וזוגתו מרת נחמה עטא שיחיו רייבארן

Reprinted with permission of:

"Vaad L'Hafotzas Sichos"

by:

Moshiach Awareness Center,

a Project of:

Enlightenment For The Blind, Inc.

602 North Orange Drive.

Los Angeles, CA 90036

Tel.: (323) 934-7095

Fax: (323) 934-7092

<http://www.torah4blind.org>

e-mail: yys@torah4blind.org

Rabbi Yosef Y. Shagalov,
Executive Director

Printed in the U.S.A.

תזריע-מצורע

חיבור תזריע ומצורע – עבודת הגלות חדורה בגאולה

„אשה“⁸ (אע“פ שווהי התיבה הראשונה לאחר הפתיחה הכללית „וידבר ה' גו' לאמר“, אבל בזה נפתחות כמה פרשיות בתורה, ואין זה שם המיוחד לפרשה זו), אלא שם הפרשה הוא „תזריע“⁹.

ודרוש ביאור בנדו“ד – מהי השייכות של התיבה (השם) „תזריע“ לפרשה בכללותה¹⁰, שתוכנה הוא, רובה ככולה, ענין הנגעים?

יתירה מזו: לא רק שלתיבה „תזריע“ אין כל שייכות לענין הנגעים, אלא, לכאורה, הם הפכים: „תזריע“ מורה – כמפורש בפרשתנו: „אשה כי תזריע וילדה גו“ – על ענין שמביא הולדה חדשה וחיים חדשים; משא“כ נגעים, הרי „מצורע חשוב כמת“¹¹, והפירוש בזה הוא¹², שאין זה (רק) מצד טומאת המצורע¹³, אלא המצורע עצמו חשוב כמת¹⁴.

א. פרשיות תזריע מצורע לפי קביעות רוב השנים (כל השנים הפשוטות) – מחוברות. הקשר והשייכות בין שתי פרשיות אלו מובן בפשטות – לא רק מפני שבשתי הפרשיות מדובר על נגעים (בפרשת תזריע – נגעי אדם ונגעי בגדים¹⁵ ובפרשת מצורע – נגעי בתיים), אלא יתירה מזו: פ' מצורע היא סיום וחותם פ' תזריע; דיני המצורע אודותם מדובר בפ' תזריע, סיומם – „תורת המצורע ביום טהרתו“ – בפ' מצורע¹⁶.

אבל צריך ביאור בנוגע לשמות הפרשיות: כפי שכבר דובר פעמים רבות¹⁷, שמות הפרשיות אינם סימן בעלמא, תיבה מהתחלת הפרשה המשמשת רק בכדי להבדיל פרשה אחת מהאחרת, אלא כל שם מכיל ומבטא (כמו כל ה„שמות שנקראים בהם בלשון הקודש“) את נקודת התוכן של הפרשה.

[וכפי שמודגש גם בפרשת תזריע, שלפי מנהג ישראל אין היא נקראת

(8) כפי שנק' בסידור הרס"ג – קריאת התורה.
 (9) כבמג"א או"ח סתכ"ח. וברמב"ם (סו"ס אהבה) בסדר תפילות שלו בסופו (ועוד), „אשה כי תזריע“. וראה לקו"ש שם ע' 146 הערה 6 עד"ו בכמה סדרות.
 (10) ראה לקו"ש ח"ז ע' 74 ואילך הענין המיוחד שבשם „תזריע“ (וראה לקו"ש ח"ז ע' 9-148 וע' 155). אבל לא נתבארה שם השייכות לתוכן ענין הנגעים כי אם ל„תורת האדם“ כלל.
 (11) נדרים סד, ב.
 (12) ראה חדא"ג מהרש"א נדרים שם.
 (13) ראה ספרי ורש"י בהעלותך יב, יב.
 (14) ועד"ו י"ל גם בהא דאמרינן מצורע איתקש למת – ראה יבמות קג, ב. רמב"ם הל' טומאת צרעת פי"ג הי"ד. ואכ"מ.

משיחות ש"פ תזריע תשמ"א, ש"פ תזריע תשמ"ב. נדפס בלקו"ש חכ"ב ע' 70 ואילך. תרגום מאידית.
 (1) ראה לוחות העיבור שבטור או"ח אחרי הל' ר"ח ובעתים לבינה מאמר ט"ו.
 (2) יג, ב ואילך.
 (3) שם, מז ואילך.
 (4) יד, יד ואילך.
 (5) יד, ב – עד שם, לב.
 (6) ראה בהנסמן בלקו"ש חכ"א ע' 250 הערה 1-2.
 (7) ראה שער היחוד והאמונה פ"א.

לזכות

בנימין בן בתי' שיחי'

שיזכה לרחמי שמים מרובים

למטה מעשרה טפחים, בטוב הנראה והנגלה, נאו!

ועוד ועיקר כפשוט – להוסיף בקיום המצוות בהידור, ובמיוחד בההידור במצות הצדקה (כללות כל המצוות)²⁸ ש"מקרב את הגאולה"²⁹.

וכדאי ונכון לקשר ההוספה בצדקה עם ההוספה בתורה בעניני משיח וגאולה – עי"ז שההוספה לצדקה היא מתוך כוונה לקרב ולזרוז את הגאולה, כיון שכוונה זו כשלעצמה היא חלק מלימוד התורה בעניני הגאולה – הלימוד (במחשבה – מזמן לזמן) דמאמר חז"ל "גדולה צדקה שמקרב את הגאולה".

(משיחות ש"פ תזריע-מצורע, ו' אייר תנש"א)

– ישתדלו (מזמן לזמן) להשתתף גם בהלימוד בעשרה, כדי שיהי' אצלם גם המעלה שע"י הלימוד בעשרה (ככפנים).

(28 ראה תניא פל"ז).

(29 ב"ב יו"ד, א).

גם אינו מובן בנוגע ל"מצורע" כשם הפרשה: בפרשת מצורע לא מדובר אודות המצורע כמצורע (פרטי הנגעים שבו וטומאתו), אלא להיפך – על טהרתו, הוא חדל מלהיות מצורע, הוא כבר יכול להכנס בתוך המחנה ולהביא את קרבנותיו וכו"ו¹⁵ – מדוע איפה נקראת הפרשה "מצורע"¹⁶?

[ולמרות שבהמשך הפרשה מדובר על נגעי בתים – עדיין אין זה מספיק; א) בפשוט נגעי בתים אינם נכללים במוכן הפשוט של "מצורע"¹⁷. ב) יתירה מזו: לגבי נגעי בתים ההדגשה היא לא בנגעים כשלעצמם (כענין בלתי רצוי), אלא – כפי שרש"י שענינו הוא פשוטו של מקרא, מבאר¹⁸ על "ונתתי נגע צרעת" – "בשורה היא להם שהנגעים באים עליהם לפי שהטמינו אמוריים כו" וע"י הנגע נותן הבית ומוצאן",

משא"כ "מצורע" הרי – אדרבה, לפי המבואר בפרש"י כאן ובארוכה במדרשי חז"ל בתחלת פרשתנו¹⁹ אודות החסרון והעונש של מצורע – הוא קשור לענין של לשון הרע וגסות הרוח].

עוד צריך להבין הא דמצינו שיש שני שמות לפרשה: מנהג ישראל הוא

(15) וי"ל שלכן נקראת בכמה ספרים בשם 'פ', "טהרה". וראה לקו"ש ח"ו ע' 100 הערה 5 ובהנסמן שם.

(16) להעיר גם מפרשת "חיי שרה" אף שתחלת הסדרה מדברת בפטירתה וקבורתה, ובכל הסדרה מדובר בענינים שארעו אחר מיתתה – ראה לקו"ש חט"ו ע' 145 ואילך. וש"ג.

(17) להעיר מפיה"מ נגעים פי"ב, ה.

(18) יד, לד מויק"ר פי"ז, ו.

(19) נחומא, ויק"ר (פט"ז, ה"ו).

(20) או"ח סתכ"ח.
 (21) בסידורו – קריאת התורה.
 (22) עה"ת תזריע יג, ח.
 (23) בסדר תפלות שלו בסופו. וראה לקו"ש ח"ו ע' 100 ובשוה"ג להערה 3 שם.
 (24) ואפילו לדעת ס' העיקרים דרק שלשה עיקרים הם – שכר ועונש אחד מהם (ח"א פ"ד, פ"י).
 (25) סנהדרין ר"פ חלק. – וכבר העירו ע"ז שלא הביא בס' היד ענין העיקרים, אבל מובן שאין זה מבטל חשיבותם. וראה טשו"ע יו"ד סרס"ח ס"ב.
 (26) פ"ח ואילך.
 (27) להעיר מברכות ה, א.
 (28) ראה כוזרי מאמר שני פמ"ד. וראה גם עיקרים מאמר רביעי פל"ח.
 (29) מכות כג, סע"א במשנה.
 (30) סנהדרין מג, ב במשנה.

מסכת סוטה) ובמדרשים, וגם – ובמיוחד – בפנימיות התורה, החל מספר הזהר (ש"בהאי חיבורא דילך דאיהו ספר הזהר כו' יפקון בי' מן גלותא ברחמים²¹), ובפרט בתורת החסידות (שע"י הפצת המעיינות חוצה אתי מר דא מלכא משיחא²²), בתורת רבותינו נשיאינו, ובפרט בתורתו (מאמרים ולקוטי שיחות) של נשיא דורנו – מעין ודוגמא והכנה ללימוד תורתו של משיח, "תורה חדשה מאתי תצא"²³, שילמד לכל העם פנימיות התורה (טעמי תורה), ידיעת אלקות (מדע את אלקי אביך²⁴), כפס"ד הרמב"ם²⁵ ש"באותו הזמן. . יהיו ישראל חכמים גדולים ויודעים דברים הסתומים וישיגו דעת בוראם כו" –

וההוספה בלימוד התורה בעניני משיח והגאולה (מלכות שבתפארת) היא הדרך ישרה לפעול התגלות וביאת המשיח והגאולה בפועל ממש.

ועל של פועל באתי – ובודאי יעוררו ויפרסמו בכל מקום ומקום: כדי לפעול התגלות וביאת המשיח תיכף ומיד – על כאו"א מישראל (האנשים – הן יושבי אוהל (ישכר) והן בעלי עסק (זבולון), וכן הנשים והטף, כל חד וחד לפום שיעורא דילי") להוסיף בלימוד התורה (במיוחד) בעניני משיח וגאולה.

ומה טוב – שהלימוד יהי' (ברבים) בעשרה, כי, נוסף על המעלה ד"עשרה שיושבים ועוסקים בתורה שכינה שרוי' ביניהם²⁶, יש מעלה מיוחדת כשלומדים עניני משיח והגאולה ברבים בנוגע להתפעלות והשמחה ברגש הלב, שעיי"ז הולכת וגדלה ההשתוקקות והצפי' לביאת המשיח²⁷.

21) זח"ג קכד, ב – ברע"מ. הובא ונת' באגה"ק רס"ו.

22) אגה"ק דהבעש"ט – כש"ט בתחלתו.

23) ישע"י נא, ד. ויק"ר פי"ג, ג.

24) דה"א כה, ט.

25) בסיום וחותרם ספרו "משנה תורה".

26) אבות פי"ג מ"ו. וראה אגה"ק סכ"ג.

27) ולכן, גם אלה שרוצים ללמוד בעיון ושקו"ט (ועד לחדש חידושי תורה בעניני משיח וגאולה), מתוך מנוחה וישוב הדעת, ע"י הלימוד לעצמו או בחברותא

"יעכרך ה' ביום הזה ביום הזה אתה עכור ואי אתה עכור לעוה"ב"³¹, אבל ברוב עונשי התורה אין רואים בגלוי שהם לטובתו של האדם, בחיים חיותו בעלמא דין בעוה"ז.

משא"כ בנגעי צרעת רואים זאת בגלוי (כדלקמן ברמב"ם) – (ומעונש הנגעים³² מובן שעד"ז הוא בכל עונשי התורה).

ג. כתב הרמב"ם בסוף הל' טומאת צרעת³³: "וזה השינוי האמור בבגדים ובבתיים שקראתו תורה צרעת בשותפות השם אינו ממנהגו של עולם אלא את ופלא הי' בישראל כדי להזהירן מלשון הרע שהמספר בלשון הרע משתנות קירות ביתו, אם חזר בו יטהר הבית אם עמד ברשעו עד שהותץ הבית משתנין כלי העור שבביתו כו' ואם עמד ברשעו עד שישרפו משתנין הבגדים שעליו, אם חזר בו יטהרו ואם עמד ברשעו עד שישרפו משתנה עורו ויצטרע ויהי' מובדל ומפורסם לבדו עד שלא יתעסק בשיחת הרשעים³⁴ שהוא הליצנות ולשון הרע"³⁵.

31) ראה לקו"ת קרח נג, ד. ממות פו, ב. ובכ"מ. וראה לקו"ש תכ"ג ע' 96 ואילך, שמוכן הוא גם בפשוטו של מקרא.

32) להעיר מברכות (ה, ב) אם נגעים הוו יסורין של אהבה. אבל לכו"ע הוי מובה כפרה.

33) ועד"ז בפיה"מ נגעים פי"ב מ"ה. מו"נ ח"ג ספמ"ז.

34) מקור הרמב"ם הוא (לכאורה) בתוספתא נגעים פ"ו, ו; תנחומא מצורע ד (בסופו): ויק"ר פי"ז, ד; פסיקתא רבתי יז – ששם מפורש הסדר הנ"ל, תחלה נגעי בתיים כו'. אבל במקומות הנ"ל אינו מפורש: א) "אות ופלא הי' בישראל". ב) עד שלא יתעסק בשיחת הרשעים כו'. ואכ"מ.

35) וראה ספורנו ס"פ תזריע.

כלומר, הקב"ה עושה שינוי מיוחד³⁶ בבריאה, כדי להזהירן מלשון הרע. ולכן הסדר הוא, שהקב"ה מביא אותו (את השינוי) תחילה בבתיים ואח"כ בבגדים וכו', כדי להזהיר את ישראל מן הקל אל הכבד להמנע מלשון הרע³⁷.

36) פשטות לשון הרמב"ם בהל' טומאת צרעת שם, "אינו ממנהגו של עולם", קאי על "השינוי האמור בבגדים ובבתיים", ועד"ז מובן ממ"ש בפיה"מ שם, "כי הבגדים והבתיים דוממים והשנוי הנולד בהם אינו צרעת אלא שהתורה קראתו כך" (וכן מפורש ברמב"ן עה"ת פרשתנו יג, מז. כלי יקר וספורנו שם. חינוך מצוה קעב, קעז**). אבל בלקו"ת פרשתנו (כב, ב). הובא לקמן בפנים ס"ו) כתב גם על צרעת באדם, "שנולדו סימנים בגשמיות בבשרו שלא כדרך הטבע. . אך מעשה נסים הם",

אבל גם ברמב"ם מובן, מכיוון שנגעי אדם באים על האדם בהמשך ולאחרי נגעי בתיים ונגעי בגדים מוכח שסיבתם אינה טבעית***. וכ"מ במו"נ שם. ולהעיר ממה שמסיים בפיה"מ שם (וכן נגעי אדם אתה תראה שישים הנתיקים צרעת והוא חולי. . ויטהר הצרעת כאשר הפך כולו לבן. . ואמנם הם ענינים תוריים" (וראה תרגום קאפח שם). ובכלי יקר שם, "וזהו בנין אב גם על נגעי הגוף שהם חוץ לטבע על צד העונש". וראה גם בחיי (שם, נח).

37) להעיר מלשון התנך במצוה קעב, "משרשי

(* כ"ה בתרגום קאפח שם, ולפנינו בפיה"מ ב' נוסחאות.

** להעיר משינוי הלשון בחינוך: בנוגע לנגעי בגדים כתב (מצוה קעב) "כי זה הענין אינו בטבע אבל מופת הוא באומה הקדושה למען ילמדו כו". ובנוגע לנגעי בתיים כתב (מצוה קעז) "שמעתי שאינו דבר טבעי אבל הוא ענין מופתי יבוא לפעמים בבתי ישראל להוכיחם".

***) וכן משמע גם ממ"ש בלקו"ת שם הנגעים שאינם מליחות המצויים כמ"ש הרמב"ם, "וקאי על נגעי אדם (כבפנים ההערה). וראה בהנסמן לקמן הערה 51, וראה לעיל ע' 65 הערה 9.

דכולא" כשמוכשרין מעשיו ותיקן כל הדברים . . רק פסולת שבסוף לבושיו עדיין לא נתברר כו" מצד ענין הגלות – כמו רבי; ובדורנו זה – דור האחרון של הגלות, עקבתא דמשיחא, שכבר נסתיימו ונשלמו כל עניני העבודה שהיו צריכים להעשות במשך זמן הגלות – י"ל שכל בני"ה הם בדרגא זו.

והשאלה היא: כיון שכבר נסתיימו מעשינו ועבודתנו כל זמן משך הגלות¹⁷ – מהי הדרך ישרה" (הקלה והמהירה ביותר מבין כל דרכי התורה) שיבור לו האדם (כללות בני"ה) שגמר עניני העבודה כדי לפעול התגלות וביאת המשיח¹⁸?

. . . וביאור הדרך ישרה" להתגלות וביאת המשיח ע"י מלכות שבתפארת" – בנוגע למעשה בפועל:

ובהקדמה – שכיון שמשיח צדקנו עומד לבוא תיכף ומיד, אבל עדיין לא בא בפועל, שלכן דרושה ההשתדלות האחרונה ("סוף לבושיו") של כאו"א מישראל להביא את המשיח, צריכה להיות הפעולה (לא ע"י מלכות בטהרתה, ענינו של מלך המשיח עצמו, אלא) ע"י מלכות שבתפארת", כלומר, ענינו של המשיח (מלכות) כפי שהוא בתורה (תפארת).

. . . ובפשטות: "תפארת" – הו"ע לימוד התורה, ומלכות שבתפארת" – הוא לימוד התורה בעניני מלך המשיח ובעניני הגאולה שנתבארו בריבוי מקומות¹⁹,

– בתורה שבכתב (ובפרט בדברי הנביאים . . שכל הספרים מלאים בדבר זה²⁰) ובתורה שבעל פה, בגמרא (ובפרט במסכת סנהדרין ובסוף

(17) תניא רפל"ז.

(18) ומתחיל מהתגלות וביאת המשיח שבכאו"א מישראל, כידוע שהפסוק, דרך כוכב מיעקב גו" שקאי על מלך המשיח (ירושלמי תענית פ"ד ה"ה), קאי גם על כאו"א מישראל (ירושלמי מע"ש פ"ד ה"ו), כיון שיש בו ניצוץ מנשמת משיח (מאור עינים ס"פ פינחס).

(19) ונקל למוצאם – ע"י ספרי המפתחות (שרבו בדורנו זה) על סדר הא-ב, בערכים המתאימים: גאולה, משיח, וכיו"ב.

(20) רמב"ם הל' מלכים פי"א ה"ב.

וגם הסגר המצורע עצמו, שנעשה באופן ש"הי' מובדל ומפורסם לבדו", "בדד ישב מחוץ למחנה מושבו"³⁸, הוא במטרה לפעול עליו, "שלא יתעסק בשחת הרשעים שהוא הליצנות ולשון הרע".

ומכך לומדים גם בנוגע לשאר העונשים, שהם התחלה ופרט בתיקון האדם,

כשם שענין הנגעים, עם ימי ההסגר וההחלט, הם ענין של "תזריע" (שאותו אדם שנחשב כמת יהי' לברי' חדשה).

ה. ויש לומר, שיש מזה גם נפק"מ להלכה:

את הדין⁴² במצורע, ש"כל ימי אשר הנגע בו יטמא כו' בדד ישב מחוץ למחנה מושבו"³⁸, אפשר להגדיר בשני אופנים – שזהו דין ע"ד שאר הטמאים (זבים זבות וטמאי מתיים) שאסורים להיות בתוך מחנה שכינה או מחנה לוי', ועד"ז צריך מצורע, מצד חומרה יתירה בטומאתו, להמצא מחוץ לג' מחנות, גם מחוץ למחנה ישראל (ובמילא "בדד ישב גו"⁴³); או שהאזהרה "בדד ישב מחוץ למחנה" היא דין מיוחד במצורע דוקא, לא (רק)

(40) דמחין למחנה מושבו, מחוץ לג' מחנות, משא"כ שאר טמאים (ראה תו"כ ורש"י פרשתנו שם. פסחים סז, א – הובא בפרש"י נשא ה, ב).

(41) ובמכש"כ מצער גלות שהוא "שקול כמעט כצער מיתה שנפרד האדם מאהביו כו' ושוכן כו' עם זרים" (חינוך מצוה תי), ויותר מזה במצורע "בדד ישב". ולהעיר מפירוש הראב"ד לתו"כ שם – שיהא כמנודה כו'. וראה לקמן הערה 49.

(42) בכל הבא לקמן – ראה לקו"ש ח"ח ע' 135 ואילך. וש"נ.

(43) מקומות שבהערה 40.

ד. ועפ"ז י"ל שמהאי טעמא נקראת הפרשה "תזריע": תזריע היא התחלת הלידה של חיים חדשים, כנ"ל ס"א (ע"ד זריעה בתבואה ופירות – שממנה באה לאחמ"כ צמיחה חדשה) –

וכן הוא תוכן ענין הנגעים של פ' תזריע: הן הנגע עצמו והן הסגר והחלט המצורע שבעקבותם הוא "מובדל ומפורסם לבדו" אין הם (רק?) בתור עונש והעדר הטוב לגבי המצורע כנ"ל, אלא פריטים ואמצעים לתיקונו (לרפואתו) של המצורע, כדי שהוא יכנס בסדר של חיים חדשים ולא תהי' לו שום שייכות עם "שחת הרשעים שהוא הליצנות ולשון הרע".

ומאחר שענינה של התורה הוא – הוראה, מובן, שמפרשת נגעים ישנה הוראה³⁹ לגבי כל עונשי התורה, שענינם הוא פעולה מיוחדת של הקב"ה לתקן את האדם, על מנת שילך בדרך הישר.

מדוע התגלה ונאמר ענין זה דוקא לגבי מצורע?

המצוה שרצה הא"ל בטובו הגדול לייסרנו כאשר ייסר איש את בנו כו", ובמצוה קצו "כי מאהבת ה' אותם וידיע כו".

(38) יג, מו.

(39) להעיר שבחינוך (מצוה קסט) כ' בשרשי

המצוה (דנגעים) – "לטמא אדם מצורע . . שיבוא אל הכהן", "לקבוע בנפשתינו כי השגחת הקב"ה פריטית על כ"א מבני אדם כו". עיי"ש.

בגאולה האמיתית והשלימה שאין אחרי גלות, כפס"ד הרמב"ם⁸ "יעמוד מלך מבית דוד וכו'".

. . . ושם⁹ (בהתחלת הסוגיא): "דבי רבי שילא אמרי שילה שמו, שנאמר עד כי יבוא שילה, דבי רבי ינאי אמרי ינון שמו (כמו ינאי, כל אחד הי' דורש אחר שמו¹⁰), שנאמר יהי שמו לעולם לפני שמש ינון שמו, דבי רבי חנינה אמרי חנינה שמו, שנאמר אשר לא אתן לכם חנינה, ויש אומרים מנחם בן חזקיה¹¹ שמו, שנאמר כי רחוק ממני מנחם משיב נפשי¹².
ואנן (חסידים) נעני' אבתריהו (בנוגע לרבותינו נשיאינו, ובפרט כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו) – יוסף שמו, שנאמר¹³ "יוסף אדני שנית ידו גו' ואסף נדחי ישראל גו'", יצחק שמו, שנאמר¹⁴ "אז ימלא שחוק פינו'".

* * *

"רבי אומר איזו היא דרך ישרה שיבור לו האדם כל שהיא תפארת לעושי' ותפארת לו מן האדם¹⁵. . . ויש לומר הביאור בזה – בהמשך להאמור לעיל בנוגע להתגלות וביאת המשיח:

. . . "רבי אומר איזו היא דרך ישרה שיבור לו האדם":

"האדם" – קאי על "אדם¹⁶ הזה (ש"הוא במדרגה גדולה. . . שלימו

(8) שבערה 5.

(9) סנהדרין שם.

(10) פרש"י שם. – ולהעיר מדיוק לשון רש"י "כל אחד הי' דורש אחר שמו" (ולא שהתלמידים חידשו ששמו כשם רבם).

(11) כ"ה ("בן חזקיה") בדפוסים שלפנינו, ובירושלמי ואיכ"ר: "מנחם" סתם. – ולהעיר שרש"י מעתיק תיבת "מנחם", ומוסיף "בן חזקיה". וכנראה שצ"ל בפרש"י "ה"ג בן חזקיה", אלא שהבחורהזעצער "תיקן" והשמיט "ה"ג". ועצ"ע.

(12) וראה גם ירושלמי ברכות פ"ב ה"ד. איכ"ר פ"א, נא. וראה לקוטי לוי"צ על מארו"ל ע' קו ש"כל הדעות אמת הם ואלו ואלו דא"ח, עיי"ש.

(13) ישע"י יא, יא"ב.

(14) תהלים קכו, ב. וראה ברכות לא, א.

(15) אבות פ"ב מ"א.

(16) לקו"ת פרשתנו כב, ב.

של טמאים (טמאי מת, זבים וזבות) אבל לא מצורעים⁴⁸; לעומת זאת מצד החיוב של "בדד ישב", צריך להיות "בדד" גם מהמצורעים האחרים⁴⁹: דוקא או יתקיים בו "ויהי מובדל ומפורסם לבדו"⁵⁰, ורק כך מובטח "שלא יתעסק בשחת הרשעים" (משא"כ כשנמצא עם מצורעים ובפרט – רק עמם – הי' פועל להיפך!).

ו. כשם שכך הוא בפשטם של הענינים וע"ד ההלכה – שנגעים הם אות ואזהרה למנוע את ישראל מלשון הרע, וכאשר האדם מוסיף להימשך בזה עד ש"משתנה עורו ויצטרע", יש לעשות את הפעולות "בדד ישב גו'" כדי לרפאותו ולהרחיקו משיחת הרשעים כו' –

עד"ז (ועוד יותר) מודגש הענין בפנימיות הענינים:

מבואר בלקו"ת⁵¹, שמה שכתוב

(48) כפשטות הפירוש בדברי ר"י פסחים שם.
(49) כן הוא לפי הראב"ד בתו"כ שם. ולכאורה כן מובן מרש"י ד"ה בדד ישב (יג, מו) שמבאר בהמשך פירושו "מה נשתנה משאר טמאים לישב בדד כו'", דהיינו לבדו ממש – דאילו זה שמושב חוץ לג' מחנות מפרש רש"י בד"ה שלא"ז שזהו פי' ד"מחוץ למחנה – חוץ לשלש מחנות". אבל ראה רא"ם ועוד בפרש"י ובשאר מפרשי התו"כ. וראה צפע"ג עה"ת שם דמביא מ"מ דמצורעים יושבים ביחד. וראה גם מ"ב ז, ג (הפסרת פרשתנו); וארבעה אנשים היו מצורעים גו' ויאמרו איש אל רעהו גו' (אלא שהוא גיחוי ובניו שמחוייבים לכבדו וכו').

(50) לכאורה כן משמע מלשון הרמב"ם הנ"ל בפנים. וראה רמב"ם שם פ"י ה"ו.

(51) תזריע כב, ב. וראה גם סד"ה אדם כי יהי

תרס"ו, תרע"ה (בהמשך תער"ב). וראה גם

אלשיך פרשתנו שם. וראה לקו"ש חכ"ב ע' 65 ואילך.

בקשר לטומאתו, אלא (גם) בקשר לענינו המיוחד ומשונה משאר הטמאים. לכאורה במצורע ישנם שני סוגי דין נפרדים: א) הדין הכללי של טמאים שכתוב בפ' נשא⁴⁴: "וישלחו מן המחנה כל צרוע וכל זב וכל טמא לנפש". והטעם הוא, "ולא יטמאו את מחניהם"⁴⁵ (בשביל המחנות), שקשור עם הטומאה של המצורע; ב) הציווי "בדד ישב מחוץ למחנה מושבו" שהוא דין מיוחד במצורע, שנוגע לו, לטהרתו (לא רק) כהרחקה מהמחנות מצד טומאתו.

ויש לומר, שבין שני הדינים ישנם כמה נפק"מ, ומהם:

א) בדין הכללי "וישלחו מן המחנה" נוגעת השלילה, שהוא לא יהי במחנה (ולא יטמאו את מחניהם) (ובמילא – כשבטלו מחנות הנה גם אז הוא אינו במחנה); משא"כ בדין "בדד ישב מחוץ למחנה מושבו" נוגע החיוב – שהוא יהי בדד מחוץ למחנה – ובמילא אם (מאיוו סביבה שתהיי) לא התקיים בו הענין של "בדד ישב מחוץ למחנה מושבו" (– כאשר אין את המציאות של מחנות כנ"ל וכיו"ב), יוצא, שאז הוא אינו יכול להגיע לטהרתו. וכמבואר במ"א⁴⁶.

ב) מצד דין זה, שהוא צריך להיות מחוץ לג' מחנות, יוצא, שהאזהרה "בדד ישב לבדו ישב שלא יהו טמאין אחרים יושבין עמו"⁴⁷ באה לשלול רק סוג אחר

(44) ה, ב.

(45) שם, ג.

(46) ראה בארוכה לקו"ש שם.

(47) פסחים סו, א. וראה גם שאר המקומות

שבערה 40.

הוספה

בשורת הגאולה

כב.

מדובר ומודגש ביותר בזמן האחרון ממש ע"ד הצורך בפעולתו של כאו"א מישראל לעשות כל התלוי בו להביא את משיח צדקנו בפועל ממש תיכף ומיד ממש,

– כיון שבימינו אלה ממש (עם סיומו של חודש ניסן דהי' תהא שנת אראנו נפלאות) „כלו כל הקיצין“ (קקץ הימים¹ וקקץ הימין¹) כפשוטו ממש², ובודאי שתיכף ומיד בא משיח צדקנו, וכאו"א מראה באצבעו ואומר „הנה זה (מלך המשיח) בא“³, שכבר בא (בלשון עבר) ברגע שלפני רגע זה.

* * *

משיח נמצא בעולם בזמן ומקום הגלות, ובמצב של גלות, שסובל תחלואי הגלות [כהמשך הגמרא⁴ „אמר רב אי מן חייא הוא כגון רבינו הקדוש“], אם משיח מאותן שחייין עכשיו⁵ ודאי היינו רבינו הקדוש, דסובל תחלואים וחסיד גמור הוה⁶, ומצפה בקוצר רוח ובכליון עינים⁷ להתגלות (מההעלם בזמן ומצב הגלות), דמלך המשיח גואל את ישראל

(1) ראה אוה"ת ר"פ מקץ. וש"נ.

(2) נוסף לכך שבזמן הגמרא כבר „כלו כל הקיצין“ (סנהדרין צז, ב).

(3) שה"ש ב, ח ובשהש"ר עה"פ פ"ב, ח (ב).

(4) סנהדרין צח, ב.

(5) וע"פ פס"ד הרמב"ם (הל' מלכים ספ"א) „ואם יעמוד מלך מבית דוד כו" – היינו שהוא כבר מלך.

(6) פרש"י שם. – וע"ש זה נקרא „חיוורתא (מצורע) דבי רבי“, „ע"ש רבינו הקדוש שנקרא רבי . . שהי' סובל תחלואים ויסורים כמוהו“ (חד"א ג מהרש"א שם).

(7) שלכן „שרי חד ואסיר חד (מתיר נגע ומקנחו וקושרו מתיר האחר ועושה כן, ואינו מתיר שני נגעים יחד (כשאר הסובלי חלאים שיושב ביניהם)), אמר דילמא מבעינא דלא איעכב (אי בעי לי לצאת ולגאול את ישראל לא איתעכב כדי קשירת שני נגעים)“ – סנהדרין שם ובפרש"י.

בנגעים⁵², „אדם כי יהי בעור בשרו גו" – התואר אדם שהוא שם המעלה של ישראל – הוא כי ענין הנגעים שייך דוקא באחד כזה שהוא במדריגת אדם, שהיא מדריגה גדולה, „שלימו דכולא“.

והטעם בזה הוא, כי ענין הנגעים „בעור בשרו“ מראה על כך שהרע שגרים את הנגע אינו בתוך (פנימיותו של) האדם, אלא זוהי „פסולת“ ורע שנשארו רק בחיצוניותו – „בסוף לבושי“, ולכן נהי' כך גם במסובב (בדומה לסיבה שלו) נגע שהוא (רק) „בעור בשרו“, בחיצוניות הגוף.

ובזה מבאר אדמו"ר הזקן מדוע „מצות נגעים אינו נהוג בזמננו זה אחר החורבן מפני שאינן מצויין כלל“⁵³ כו' אך מעשה נסים הם⁵⁴ – היות ש„אינו בנמצא בזמננו“ אדם כזה שלגמרי אין לו רע בפנימיות, „שאף הצדיק והטוב עדיין הרע קצת בפנימיות“, לכן הרע בזמננו אינו גורם לנגעים.

לפ"ז מוסבר עוד יותר הטעם הנ"ל, שענין הנגעים המבואר בפ' תזריע תוכנו הוא ענין של „תזריע“ – בשביל הולדה חדשה ונעלה:

ה. כשם שכן הוא בנוגע למצורע פרטי, עד"ז מובן בנוגע לכללות עם ישראל, שבעת הימצאם בגלות הם במעמד ומצב של „בדד ישב מחוץ למחנה מושבו“⁵⁶:

העבודה⁵⁶ של ישראל בזמן הגלות

(52) תזריע יג, ב.

(53) צ"ע אם הכוונה רק מפני זה (כי דינם שנוהגים גם שלא בזמן הבית (רמב"ם הל' טו"צ פ"א ה"ו)) – ואין כל מניעות, הן מיוחס וכו'.

וראה תו"ש (שמות מילואים סח"י) הדעות אם נגעים נוהגין בזה"ז והטעמים.

וראה הנסמן בלקו"ש ח"ב ע' 65 הערה 9. (56*) ראה גם סה"ש תנשא ח"ב ע' 490 (לקמן ע' 179) ואילך.

(54) ראה הנסמן בלקו"ש ח"ב ע' 65 הערה 9. (54) ראה לעיל הערה 36.

ובפשטות - שביום הש"ק פרשת "אשה כי תזריע וילדה זכר", "זאת תהי תורת המצורע ביום טהרתו" (לפני הקריאה בתורה ועאכו"כ לפני לימוד פרקי אבות במנחה), תהי לידת והתגלות משיח צדקנו ("חיוורא דבי רבי" כפי שהוא "ביום טהרתו") - שזוכים לשמוע ההכרה (בכל העולם ובכל סדר ההשתלשלות) ש"הנה זה (מראה באצבעו ואומר זה) מלך המשיח בא", והנה זה כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו בא (כיון ש"הקיצו ורגנו שוכני עפר"¹²³, וצדיקים קמים לתחי' מיד¹²⁴), וכל רבותינו נשיאינו, וכל צדיקי ונשיאי ישראל, ומשה ואהרן עמהם.

וביחד עם כל בני", "בנערינו ובזקנינו גוי' בבנינו ובבנותינו"¹²⁵, "עוד אקבץ עליו לנקבציו"¹²⁶, "מאשור וממצרים כו' ומאיי הים"¹²⁷ - באים "עם ענני שמיא"¹²⁸, לארצנו הקדושה, לירושלים עיר הקודש, לבית המקדש

(123) ישע' כו, יט.

(124) ראה זח"א קמ, א.

(125) בא יו"ד, ט.

(126) ישע' נו, ח.

(127) שם יא, יא.

(128) דניאל ז, יג. וראה סנהדרין שבעה ערה 18.

היא ענין של "תזריע" - זריעה⁵⁷ והכרח לצמיחה והתחלת הצמיחה בזמן הגאולה. וכפי שאדמו"ר הזקן כותב בתניא⁵⁸, שהגילויים דלעתיד הם, "תלוי במעשינו ועבודתינו כל זמן משך הגלות, כי הגורם שגר המצוה היא המצוה עצמה". כלומר שמה שיתחדש בימות המשיח ותחיית המתים אין זה דבר נפרד מענין הגלות, אלא זו היא ה"צמיחה", ש"צומחת" מעבודת "הזריעה" בזמן הגלות.

וזהי ההוראה משמות הפרשיות "תזריע-מצורע" בעבודת כל אחד:

יהודי צריך ללמוד תורה ולקיים מצות בקבלת עול, מפני שכך ציוה ה'. אך יכול הוא לחשוב שאין כל נפק"מ מה פועלת העבודה⁵⁹,

- ועל כך באה ההוראה, ש(ביחד עם הנ"ל הנה) ב"מעשינו ועבודתינו" בזמן הגלות צריך להיות נרגש שזהו ענין של "תזריע" שמביא את ה"צמיחה", את הגילוי של משיח צדקנו; ובמילא נרגש, שהגילויים דלעתיד אינם ענין בפ"ע, אלא המשך ותוצאה מעבודת הגלות (ע"ד "תזריע-מצורע", כנ"ל) - וזהי הצמיחה שבאה מהעבודה בגלות.

ט. ישנם אבל כמה אופנים בקשר שבין העבודה שבזמן הגלות (תזריע) לביאת המשיח (מצורע): אע"פ שכל יהודי מאמין בביאת המשיח ו"מחכה

(57) ראה דרושי חסידות עה"פ הבאים ישרש יעקב (תו"א כו' פ' שמות).

(58) רפ"ז.

(59) ובל' הידוע אילו נצטווה לחטוב עצים (לקו"ת שלח (מ, א). וראה מו"נ ח"ג פנ"א בהערה).

(60) מו"נ ח"ג פל"ד.

(61) חולין יא, א. ובכ"מ.

(62) ראה פסיקתא רבתי רפ"ו: איזה אור שכנסת ישראל מצפה זה אורו של משיח. וראה שבת לא, א: צפית לישועה וצ"ע בפרש"י (שם). זח"א ד, סע"א. קמ, א. ועוד.
(63) כנוסת אני מאמין.

ואבעיות⁶⁷ משיח יגלה טעמי תורה⁶⁸ כו' ילמד תורה⁶⁹, וכו'.

כולל - בלשון הרמב"ם: "המלך המשיח עתיד לעמוד ולהחזיר מלכות דוד ליושנה לממשלה הראשונה ובונה המקדש ומקבץ נדחי ישראל וחוזרין כל המשפטים בימיו כשהיו מקודם, מקריבין קרבנות ועושין שמטין ויובלות ככל מצותה האמורה בתורה".

וכמבואר במ"א⁷⁰ שבכך פוסק הרמב"ם הלכה, שהגדר של משיח הוא, שהוא מחזיר את שלימות הלכות ומצות התורה. וזאת אומר הרמב"ם: כל הענינים שחסרו בשלימות קיום התומ"צ (מצד זה שהי' חסר בשלימות כל ישראל וביהמ"ק - וזהו כללות ענין הגלות) - יושלמו ע"י המשיח. וזהו גם מה שמשיח מחזיר, "מלכות בית דוד ליושנה כו' וחוזרין כל המשפטים" - הוא

67 תויו"ט סוף מס' עדיות. של"ה תט, א. והוא ע"פ זח"ג כח, א. ועייג"כ ערוך השלם בערכו.

68 ברש"י שה"ש (א, ב) מפורש שלעת"ל הקב"ה מגלה טעמי תורה (מבלי לפרט ע"י מי כמו בנגלה - שמש קבל וכו') ובאותיות דרע"ק אות ז (יל"ש ישע"י רמז תכט בתחלתו): והקב"ה דורש להם (לצדיקים בנ"ע) טעמי תורה חדשה שעתידי הקב"ה ליתן להם ע"י משיח (וביל"ש שם ליתא תיבת "טעמי"). וראה הנסמך בהערה הבאה. 69 רמב"ם הל' תשובה פ"ט ה"ב. ובפיה"מ להרמב"ם (סנהדרין ר"פ חלק ד"ה ועתה אחל): ונפלאות יתגלו על ידו (כ"ה הלשון בהעתקת קאפח. ובפיה"מ לפנינו בא בהמשך למש"כ לפניו: ויעבדוהו כל הארצות לצדקו הגדול ולנפלאות שיהא על ידו). וראה לקו"ת צו יו, ב. שער האמונה פנ"ו ואילך. סהמ"צ להצ"צ מצות מינוי מלך פ"ג.

70 הל' מלכים רפ"א.

71 לקו"ש ח"ח ע' 277 ואילך.

שאני נבראתי לשמש את קוני⁶⁴, זוהי עבודתו של היהודי במשך כל היום, הוא חש בקיום התומ"צ שלו, שעבודתו מביאה וממהרת את הגאולה⁶⁴.

יו"ד. אבל זה גופא יכול להיות בשני אופנים:

(א) הוא חש כיצד עבודתו, "תזריע", היא זריעה שתביא את הצמיחה, את הגאולה, אבל זהו באופן של "זאת תהי" בהיותו תהא⁶⁵ - כדבר נוסף, שיהי' בנפרד; הוא אכן נמצא במצב של "אחכה לו בכל יום שיבוא" ועבודתו היא בשביל "שיבוא" - אבל דבר זה נרגש אצלו כענין נוסף, שע"י מעשינו ועבודתנו מביאים וממהרים (ענין נפרד) ביאת משיח צדקנו, ובפרט, "זכו - אחישנה"⁶⁶.

(ב) אופן נעלה יותר, הוא כאשר אצלו "תזריע ומצורע" מחוברות - האחכה והקווינו כל היום לגאולה שנרגש בכל יום בעבודת ה"תזריע" שלו, אין זה רק שכל עבודה שלו גורמת מיד "שיבוא", אלא הגאולה העתידה היא דבר אחד עם תוכן עבודתו ("תזריע-מצורע" הופכות לפרשה אחת) - כי ביאת המשיח היא הצמיחה ובמילא השלימות של הזריעה שלו:

ויש לקשר זה עם כך שענינו של משיח הוא שאז תהי' השלימות בתורה והשלימות במצות, תשבי יתרין קושיות

64 קדושין בסופה.

64* ראה לקו"ד ח"ג תכב, א (סה"ש תש"ג ע' 73). וראה סה"ש תשנ"ב ח"א (ע' 111, 131, 249).

65 מנחות ה, א.

66 סנהדרין צח, א.

כו' יפקון ב"י מן גלותא ברחמים¹¹³), ובפרט בתורת החסידות (שע"י הפצת המעיינות חוצה אתי מר דא מלכא משיחא¹¹⁴), בתורת רבותינו נשיאינו, ובפרט בתורתו (מאמרים ולקוטי שיחות) של נשיא דורנו - מעין ודוגמא והכנה ללימוד תורתו של משיח, "תורה חדשה מאתי תצא"¹¹⁵, שילמד לכל העם פנימיות התורה (טעמי תורה), ידיעת אלקות ("דע את אלקי אביך"¹¹⁶), כפס"ד הרמב"ם¹¹⁷ ש"באותו הזמן. . יהיו ישראל חכמים גדולים ויודעים דברים הסתומים ושיגו דעת בוראם כו" -

וההוספה בלימוד התורה בעניני משיח והגאולה ("מלכות שבתפארת") היא ה"דרך ישרה" לפעול התגלות וביאת המשיח והגאולה בפועל ממש.

יג. ועל של פועל באתי - ובודאי יעוררו ויפרסמו בכל מקום ומקום:

כדי לפעול התגלות וביאת המשיח תיכף ומיד - על כאו"א מישראל (האנשים - הן יושבי אוהל (ישכר) והן בעלי עסק (זבולון), וכן הנשים והטף, כל חד וחד לפום שיעורא דילי') להוסיף בלימוד התורה (במיוחד) בעניני משיח וגאולה.

ומה טוב - שהלימוד יהי' (ברבים) בעשרה, כי, נוסף על המעלה ד"עשרה שיושבים ועוסקים בתורה שכינה שרוי

113 זח"ג קכד, ב - ברע"מ. הובא ונת' באגה"ק רסכ"ו.

114 אגה"ק דהבעש"ט - כש"ט בתחלתו.

115 ישע"י נא, ד. ויק"ר פ"ג, ג.

116 דה"א כח, ט.

117 בסיום וחותם ספרו "משנה תורה".

ועוד ועיקר כפשוט - להוסיף בקיום המצוות בהידור, ובמיוחד בהידור במצות הצדקה (כללות כל המצוות¹²⁰) ש"מקרב את הגאולה"¹²¹.

וכדאי ונכון לקשר ההוספה בצדקה עם ההוספה בתורה בעניני משיח והגאולה - ע"י שההוספה לצדקה היא מתוך כוונה לקרב ולזרוז את הגאולה, כיון שכוונה זו כשלעצמה היא חלק מלימוד התורה בעניני הגאולה - הלימוד (במחשבה - מזמן לזמן) דמאמר הז"ל "גדולה צדקה שמקרב את הגאולה"¹²².

יד. ויה"ר שהתחלטה בכהנ"ל תמהר ותזרוז ותביא תיכף ומיד את התכלית והמכוון - התגלות וביאת המשיח בפועל ממש, תיכף ומיד ממש.

118 אבות פ"ג, ו. וראה אגה"ק סכ"ג.

119 ולכן, גם אלה שרוצים ללמוד בעיון ושקו"ט (ועד לחדש הידושי תורה בעניני משיח וגאולה), מתוך מנוחה וישוב הדעת, ע"י הלימוד לעצמו או בחברותא - ישתדלו (מזמן לזמן) להשתתף גם בהלימוד בעשרה, כדי שיהי' אצלם גם המעלה שע"י הלימוד בעשרה (ככפנים).

120 ראה תניא פל"ו.

121 ב"ב יו"ד, א.

122 ובסגנון האמור לעיל - מלכות שבתפארת - יש לומר: תפארת הו"ע התורה, ומלכות - שעיקרה קיום מצוות המלך - הו"ע (המצוות), ובפרט מצות הצדקה. ובמלכות שבתפארת (שהמלכות עצמה היא במדת התפארת) - גם הצדקה (מלכות) היא חלק מהתורה (תפארת).

עניני המלכות שלאח"כ¹⁰²; מלכות שבנצח - נצחון המלך (על עניני העולם שמעלימים בחיצוניותם), מלכות שבהוד - יופי המלך, "מלך ביפיו תחזינה עיניך"¹⁰³, מלכות שביסוד - חיוזק המלכות באופן יסודי ונצחי, ומלכות שבמלכות - הגילוי ד"מלכותך¹⁰⁴ מלכות כל עולמים"¹⁰⁵ ("מלכותך" דייקא - מלכות דא"ס שלפני הצמצום¹⁰⁶ (הקשורה עם כתר ופנימיות הכתר, "כתר עליון איהו כתר מלכות"¹⁰⁷), שנמשכת ומתגלה ונעשית "מלכות כל עולמים", "מלכות" דייקא, שאין צורך ב"ממשלה" בעל כרחם, כיון ש"מלכותו ברצון¹⁰⁸ קיבלו עליהם"¹⁰⁹).

יב. וביאור הדרך "שרה"

ובפשטות: "תפארת" - הו"ע לימוד התורה, ו"מלכות שבתפארת" - הוא לימוד התורה בעניני מלך המשיח ובעניני הגאולה שנתבארו בריבוי מקומות¹¹⁰,

- בתורה שבכתב (ובפרט "בדברי הנביאים... שכל הספרים מלאים בדבר זה"¹¹¹) ובתורה שבעל פה, בגמרא (ובפרט במסכת סנהדרין ובסוף מסכת סוטה¹¹²) ובמדרשים, וגם - ובמיוחד - בפנימיות התורה, החל מספר הזהר (ש"בהאי חיבורא דילך דאיהו ספר הזהר

(110) ונקל למצואם - ע"י ספרי המפתחות (שרבו בדורנו זה) על סדר האי"ב, בערכים המתאימים: גאולה, משיח, וכיו"ב. (111) רמב"ם הל' מלכים פ"א ה"ב. (112) וע"פ האמר לעיל (ס"ז) שהגאולה באה ע"י התגלות ענינו האמיתי של הגלות - יומתק שטימני הגאולה הם בסוף (סיום וגמר) מסכת סוטה הקשורה עם הגלות.

מחזיר את שלימות הלכות ומצות התורה.

ומכיון שהתפארת (תורה ומצות) יהיו או בשלימות, יהי' אז גם הקיום מצד הגברא בשלימות כי "ינוחו ממלכיות שאינן מניחות להם לעסוק בתורה ומצות כהוגן"¹¹² ו"יהיו פנויין בתורה וחכמתה"¹¹³, יתירה מזו: "ובאותו הזמן לא יהי' שם לא רעב ולא מלחמה ולא קנאה ותחרות כו' ולא יהי' עסק כל העולם אלא לדעת את ה' בלבד כו"¹¹⁴.

וזהו תוכן האמונה בביאת המשיח וה"מחכה לביאתו" שכתב הרמב"ם בהמשך להנ"ל¹¹⁵: לימוד התורה וקיום המצות חדר באמונה שזה מביא אותו ואת כל העולם לשלימות לימוד וידיעת התורה, של המצות וקיומן ולשלימות ידיעת הבורא - זהו תוכן ה"מחכה לביאתו" כנ"ל.

יא. עפ"ז יש לומר שזהו אחד מהטעמים שבדורות הראשונים נקראה הפרשה "זאת תהי'" ודוקא בדורות האחרונים נקראת היא "מצורע" (כנ"ל סוף ס"א)¹¹⁶:

בדורות הראשונים, שהיו רחוקים יותר מזמן הגאולה, הורגשה הגאולה (72) רמב"ם הל' תשובה שם. עיי"ש ובהלכה א שם.

(73) רמב"ם הל' מלכים פ"ב ה"ד. עיי"ש ובהל' תשובה שם ה"ב, "שמפני זה נתאור כל ישראל כו' לימות המשיח". וראה בארוכה - פיה"מ להרמב"ם שם.

(74) רמב"ם ספ"ב מהל' מלכים.

(75) ברפ"א שם. וראה לקו"ש שם ע' 278

ואילך.

(76) ראה לקו"ש ח"ז ע' 103 (לקמן ע' 197)

ואילך.

(77) ראה תו"ח ר"פ ויחי. המשך וככה תרל"ז

פ"ז ואילך.

(78) לשון הלקו"ת שנסמן לעיל שם.

לביאת המשיח, לכן מרגישים כעת את התוכן הנעלה של בחי' "מצורע", כנ"ל, שהפנימיות של כלל ישראל כבר התבררה (ע"י העבודה של עם ישראל במשך כל הדורות), ונשאר לברר רק את הפסולת והחיצוניות של "סוף לבושיו".

יג. ע"פ הנ"ל מובן גם מה שמצינו בסנהדרין⁷⁷, שאליהו אמר לרבי יהושע בן לוי שמיח, "יתיב בני עניי סובלי חלאים", ורש"י מפרש: "מנוגעים והוא נמי מנוגע"; גם - השק"ט בגמרא⁸⁰ בנוגע לשמו של משיח ולדעת רבנן "חיוורא דבי רבי שמו (מצורע של בית רבי - רש"י) שנאמר⁸¹ אכן... חשבנוהו מנוגע גו".

לכאורה תמוה: כיצד יתכן, שמיח נקרא "מנוגע" ו"מצורע"?

בשלמא הא דמיח סובל יסורים בכלל ("בניי סובלי חלאים") אפשר להבין, וכמו שרש"י הנ"ל בגמרא מביא את הפסוק⁸², והוא מחולל מפשעינו וכתיבי⁸³ חליינו הוא נשא, ועד"ז מביאים רבנן בגמרא את הראי' על שמו מהפסוק הנ"ל - אבל מהו הדיק והתוכן של ענין הנגעים של משיח?

וע"פ הנ"ל י"ל הביאור בזה⁸²: הנגעים מבטאים את המצב של עם ישראל בזמן עקבתא דמיחא, שישנה "התבררות הרע" בפנימיות הגוף

והנפש (של כלל ישראל) ונשאר רע רק בחיצוניות, כך שנמצאים כבר במצב של "זכו".

- ועפ"ז מובן גם המענה של משיח לריב"ל⁸⁴ (על שאלתו "לאימת אתי מר"), "אל היום", והסברת אליהו, הכי אמר לך היום⁸⁵ אם בקולו תשמעו:

כלל בתורה - אין מקרא יוצא מידי פשוט⁸⁴, ולכן אין הכוונה לשלול את הפירוש הפשוט של "היום" שמיח אמר, שהיום הוא מצב של "זכו" וראויים לכך שהוא יבוא "היום", אלא ההסברה היא, דזה ש"לא אתא" זהו מפני שחסרה השלימות של "בקולו תשמעו", גמר הביורר של חיצוניות הרע -

ובפרט בדורותינו אלו, שעם ישראל חש ומרגיש שמיח, "הנה⁸⁵ זה עומד אחר כתלינו"⁸⁶; ויתירה מזו: בכותל יש כבר "חלונות" ו"חרכים", ויתירה מזו: המשיח, "משגיח⁸⁵ מן החלונות מציץ מן החרכים" - הוא, "משגיח" ומצפה, מתי נסיים כבר את ה"פכים קטנים", "לצחצח את הכפתורים"⁸⁷ ונסיים את הביורר, "שבסוף לבושיו" -

שאו יבוא משיח תיכף ומיד, "ארו⁸⁸ עם ענני שמיא כבר אינש אתה", באופן של אחישנה, כי זהו מצב ש"כולו זכאי

(83) תהלים צה, ז.

(84) שבת סג, א.

(85) ש"ש ב, ט.

(86) ראה קול קורא לכ"ק מו"ח אדמו"ר (נדפס בהקריאה והקדושה ת"ש.א. אגרות קודש אדמו"ר מהור"צ ח"ה ע' תיד) דמפרש זה על משיח.

(87) ראה שיחת שמחת תורה תרפ"ט.

(88) דניאל ז, יג (ושם: אנש) - הובא בסנהדרין שם, א.

ב"מלכות" (מלכות שבחסד, מלכות שבגבורה, מלכות שבתפארת כו') הוא ביום השבת שקשור עם הגאולה, "יום שכולו שבת ומנוחה לחיי העולמים"⁹³, מודגש ביותר ענין הגאולה ב"מלכות" - מלכות בית דוד בתקפה ובשלימותה ע"י מלך המשיח, שעל ידו תתגלה מלכותו של הקב"ה בכל העולם, כמ"ש "והיתה לה' המלוכה"⁹⁴, "והי' ה' למלך על כל הארץ"⁹⁵.

והענין בזה:

מלכות (בשייכות לגאולה) - מלך המשיח - מורה על החוץ והתוקף דענין הגאולה ללא התחשבות במניעות ועיכובים ובלשון חז"ל⁹⁶, "אמר מלכא עקר טורא", שאפילו "הר" ("טורא"), תוקף המנגד, נעקר (ממקומו למקום אחר) ע"י המלך.

ובעומק יותר: כיון שהחיות והמציאות של כל בני המדינה וכל עניני המדינה תלוי' בהמלך⁹⁸, מובן, שלאמיתו של דבר לא שייך מציאות של מנגד להמלך, שהרי כל מציאותו של ה"מנגד" (כפי שנראה בחיצוניות) תלוי' בהמלך. ועד"ז בנוגע להגאולה - שענין המלכות (מלך המשיח) מדגיש שלאמיתו של דבר אין העולם (גלות) יכול להיות מנגד להגאולה, כיון שכל

(93) כנ"ל הערה 5.

(94) עובדי' בסופו.

(95) זכרי' יד, ט.

(96) ב"ב ג, סע"ב.

(97) כדיוק הלשון, נעקר טורא" - שאינו מתבטל ממציאיותו, אלא נעקר ממקום למקום (רותניים), שחיו"ע דאתהפכא חשוכא לנהורא.

(98) ראה לקו"ש ח"ח ע' 25. וש"נ.

ובהתגלות המלכות (מלכותו של הקב"ה ע"י מלך המשיח) ישנם כמה אופנים ודרכים - מלכות כפי שהיא בשבעת המדות: מלכות שבחסד, מלכות שבגבורה, מלכות שבתפארת, מלכות שבנצח, מלכות שבהוד, מלכות שביסוד, ומלכות שבמלכות.

וע"פ מאמרו של רבי שה"דרך ישרה" להתגלות וביאת המשיח היא "תפארת" (כנ"ל ס"ט), מובן גודל העילוי ב"מלכות" דשבוע (ושבת) זה - מלכות שבתפארת.

ועוד ועיקר - שאין צורך להמתין להמשך השבתות דספה"ע, כיון שע"י מלכות שבתפארת ("דרך ישרה", בריח התיכון המבריה מן הקצה אל הקצה, מרום המעלות ומדרגות עד סוף כל דרגין¹⁰¹), נמשכים ומתגלים גם פרטי

(99) וגם לשאר הדעות (שם) - "לדוד", מלכות בית דוד (המלכות שניתן לו היא לעולם לו ולורעו" - חדא"ג מהרש"א שם), שמלך המשיח הוא מורעו; ו"למשה" - גואל ראשון הוא גואל אחרון" (ראה לקו"ש ח"א ע' 8 ואילך. וש"נ.

(100) ולהעיר, שהמשכת וגילוי אלופו של עולם (שע"ז נעשה מ"גולה", "גאולה", כנ"ל ס"ז) הו"ע ד"אחד", "אמליכתי למעלה ולמטה ולד' רוחות" (ברכות יג, ב), "מלכות הוא ענינו" (רמב"ם הלי' שופר פ"ג ה"ט).

(101) ראה תניא פ"ג. אנה"ק ס"ו. ובכ"מ.

זאת ועוד:

„אייר” ר”ת אברהם יצחק יעקב רחל, ד’ רגלי המרכבה⁸². והענין בזה – שג’ האבות (כנגד ג’ רגלי המרכבה), חסד גבורה ותפארת, הם בחי’ האורות, ורחל (רגל הרביעי שעל ידו נעשית שלימות המרכבה), בחי’ המלכות (כנסת ישראל), היא בחי’ הכלים⁸³. וי”ל שחיבורם יחד (בר”ת ד, „אייר”) מורה על המשכת וגילוי האורות (גם האורות עליונים) בכלים.

ויש להוסיף, ש„רחל” מורה על העילוי ד, מעשינו ועבודתנו כל זמן משך הגלות” להביא את הגאולה – כמ”ש⁸⁴ „רחל מבכה על בני גו’ כי איננו”, „איננו” דייקא (ולא „אינם”), כיון ש„קוב”ה בגלותא סליק (איננו) לעילא ולעילא⁸⁵, וע”י פעולתה של רחל (מעשינו ועבודתנו דכנסת ישראל) בזמן הגלות (מבכה גו’ כי איננו) באה הגאולה (כהמשך הכתוב⁸⁶ „יש שכר לפעולתך גו’ ושבו בנים לגבולם”), והאורות העליונים שהיו בבחי’ הסתלקות לעילא ולעילא (ענינו האמיתי של הגלות) נמשכים ומתגלים למטה, ועי”ז מתבטלת האפשרות ליניקת החיצונים (כרחל לפני גוזזי נאלמה⁸⁷) ועד להיפך הטהרה דזמן

(82) מא”א א, פד. ב”ש לאה”ע סקכ”ו ס”כ. מג”ע אופן קכא.
(83) ראה לקו”ש חכ”ו ע’ 46. וש”נ.
(84) ירמ” לא, יד.
(85) זחר שבהערה 49.
(86) שם, טו”ט.
(87) ישע”י נג, ז. וראה סה”מ תרנ”ט ע’ קנב. תש”ד ע’ 84. ועוד.

דכתיב⁸⁸ ועמך כולם צדיקים לעולם יירשו ארץ⁸⁶, ומה, וזרעתי לי בארץ⁹⁰ – „הבאים ממש.

(91) ישע”י כו, ו. וראה תו”א ואוה”ת ד”ה זה (בפ’ שמות).

(89) ישע”י ס, כא.
(90) הושע ב, כה.

הגלות (ענין הנגעים⁸⁸) – כ”א אדרבא, שבאה גאולה שאין אחרי” גלות.

יא. ויש להוסיף ולקשר זה גם עם היום המיוחד בספירת העומר – מלכות שבתפארת:

ובהקדים שבספירת העומר (מחסד שבחסד עד מלכות שבמלכות) נכללים כל עניני העבודה (מעשינו ועבודתנו), הן בנוגע לנפש האדם – „לתקן את נפשותינו ורוחותינו ונשמותינו כו’ ולטהרנו ולקדשנו”, והן בנוגע לכללות העולם – „ושפע שפע רב בכל העולמות”, שע”ז באה הגאולה האמיתית והשלימה שאין אחרי” גלות – „הרחמן הוא יחזיר לנו עבודת בית המקדש למקומה במהרה בימינו אמן סלה⁸⁹.”

ומעלה יתירה בקביעות שנה זו – שראש הפסח חל בשבת, והתחלת הספירה היא „ממחרת השבת”⁹⁰ גם כפשוטו (נוסף על דרשת חז”ל⁹¹ שפירושו „ממחרת היו”ט”), שאז השבתות הן תמימות כימי בראשית, שמתחילות באחד בשבת ומסיימות בשבת⁹² – שכיון שהסיום דכל שבוע

(88) להעיר, ש„ספחת” ו„בהרת” הם כנגד רחל (ו„שאת” כנגד לאה), ותיקונם ע”י עשיית ה„כלים” (ע”י הדיבור והמעשה בתורה ומצוות) שבהם יומשכו האורות עליונים, בחי’ שוב שלאחרי הרצוא (לקו”ת וסה”מ”צ להצ”צ שבהערה 37).

(89) כמחז”ל „כל מקום שנאמר נצח סלה ועד אין לו הפסק” (עירובין נד, א).
(90) אמור כג, טו.
(91) מנחות סה, ב ואילך. תו”כ ופרש”י עה”פ.
(92) פסדר”כ פ”ח. פס”ר פ”ח. ראב”ן ספ”ו. ראב”ה פסחים סתקכ”ו. ועוד.

תזריע-מצורע ב

הפיכת הגלות לגאולה – ע"ד טהרת המצורע – ע"י לימוד עניני גאון

א. בהמשך להמדובר ומודגש ביותר בזמן האחרון ממש ע"ד הצורך בפעולתו של כאו"א מישאל לעשות כל התלוי בו להביא את משיח צדקנו בפועל ממש תיכף ומיד ממש,

ב. בפרשת השבוע – תזריע-מצורע – מודגש ביותר ענין הגאולה:

„תזריע” – „אשה כי תזריע וילדה זכר” – כידוע שלידה „וילדה” רומזת על גאולה (כמ"ש⁸ „ילדה ציון את בני”), ולידת זכר רומזת על החזק והתוקף (זכר) דגאולה האמיתית והשלימה, גאולה נצחית שאין אחרי גלות („שיר חדש” לשון זכר) ע"י משיח צדקנו, היינו, ש"וילדה זכר" רומז על „לידת (התגלות) נשמת משיח שהיא ממדריגה היותר עליונה . . . מעלמא דכורא"¹⁰.

ובפרטיות יותר: „אשה כי תזריע” – קאי על כללות העבודה דכנסת ישראל

(בשנה זו) – בשבתות שבין פסח לעצרת, כהנהגה למתן-תורה (אף שהמשך הלימוד הוא גם בכל שבתות הקיץ), ובאופן דפועלה נמשכת על ובכל שבתות השנה כולה (גם בימות הגשמים).

7) אוה"ת פרשתנו (כרך א) ע' ע. וראה גם תו"א ר"פ וארא. תו"ח שם צו, ב ואילך. סהמ"צ להצ"צ מצות ק"פ פ"ב (דרמ"צ עז, סע"ב ואילך). ועוד.

8) ישע"י סו, ח.
9) תהלים צו, א. ישע"י מב, יו"ד. וראה מכילתא בשלה טו, א. הובא בתוד"ה ה"ג ונאמר – פסחים קטז, ב.

10) אוה"ת ריש פרשתנו (כרך ב) ע' תצא – בשם האוה"ת ר"פ תזריע (וראה גם הגהות הצ"צ לפי' האוה"ת – באוה"ת ריש פרשתנו (כרך ג) ע' תתט ואילך). ובאוה"ת שבעה ע"ז: „וילדה זכר” קאי על משיח . . . מביחנה ומדריגה עליונה מבחי' עתיק".

לאחרי הקדמת הגילוי מלמעלה למטה בחודש ניסן, ש"בו נעשו נסים ל"ישראל"⁷⁷, עד ל"נסי נסים"⁷⁸, ש"נגלה עליהם מלך מלכי המלכים הקב"ה וגאלם"⁷⁹, „חודש של גאולה"⁸⁰, עד לגאולה מכל עניני מיצר וגבול.

ויש לומר, שבהמשך החדשים (ניסן ואייר) מודגש הקשר והשייכות והחיבור שביניהם – שהגילויים הנעלים (אורות עליונים) חודש ניסן נמשכים ומתגלים בפנימיות (בכלים) ע"י עבודת האדם מלמטה למעלה.

והכח לחברם יחד הוא מצד דרגא הכי נעלית שלמעלה משניהם – כמודגש בהספירה דב' אייר (היום הראשון מהימים הפרטיים חודש אייר, לאחרי ראש חודש שכולל כל ימי החודש) – „תפארת שבתפארת"⁸¹, שעל ידה נעשה חיבור ב' התנועות דרצוא (אורות עליונים) ושוב (בכלים).

וכיון שהגילויים הנעלים חודש ניסן, „חודש של גאולה", נמשכים ומתגלים למטה ע"י עבודת האדם – מתבטלת האפשרות לענין של גלות, כ"א באה גאולה נצחית שאין אחרי גלות.

„תפארת” – קאי על התורה („תפארת זו מתן תורה"), שמצד גדול מעלתה ככה לחבר ב' התנועות דרצוא (קירוב ודביקות להקב"ה, „תפארת לעושי") ושוב (המשכה למטה, „תפארת לו מן האדם"), שהאורות העליונים יומשכו ויתגלו בכלים (כנ"ל ס"ו), שע"י מתגלה ענינו האמיתי של הגלות (אורות עליונים), באופן שמושלל ענין הגלות כפשוטו, גאולה שאין אחרי גלות (כנ"ל ס"ז-ח).

ויש להוסיף בכיאר הטעם שהתורה (תפארת) היא „דרך ישרה" להתגלות והבאת המשיח – ע"פ הידועי שבמשיח צדקנו ישנם ב' ענינים: מלך (המלך המשיח) ורב (שילמד תורה את כל העם), והחילוק שביניהם, שענין ה"מלך" שבמשיח מורה על ההשפעה באופן מקיף שנעשית ע"י הביטול דקבלת עול מלכותו, וענין ה"רב" שבמשיח מורה על ההשפעה באופן פנימי שנעשית ע"י לימוד התורה עד שחשיב „כאילו ילדו"⁷⁶, ויש לומר, שצירוף שניהם (מלך ורב, מקיף ופנימי) יחדיו מורה שגם האורות עליונים שלמעלה מהתלבשות בכלים (כ"א באופן מקיף בלבד) נמשכים ומתגלים בכלים (באופן פנימי), בכח התורה („תפארת").

י. ויש לקשר זה גם עם תוכנו של הזמן – חודש אייר:

חודש אייר הוא החודש השני, שבו נעשית העבודה מלמטה למעלה –

75) אוה"ת פרשתנו (כרך ג) ע' תתטו. ובארוכה – סהמ"צ להצ"צ מצות מינוי מלך.

76) סנהדרין יט, סע"ב. פרש"י במדבר ג, א.

77) מדרש לקח טוב בא יב, ב.
78) ראה ברכות נו, רע"א ובפרש"י וחדא"ג מהרש"א שם.
79) נוסח הגש"פ.
80) שמו"ר פט"ו, יא.
81) ומודגש גם בדרכו של אדמו"ר מהר"ש – שב' אייר („תפארת שבתפארת") הוא יום הולדתו, ש"מולו גובר", ופועל ומשפיע על כל ההולכים בדרכיו – „לכתחילה אריבער", שעבודת האדם למטה (בכלים) היא „לכתחילה אריבער" (למעלה מכלי, מהגבלה).

הגלות), דמלך המשיח גואל את ישראל בגאולה האמיתית והשלימה שאין אחרי גלות, כפס"ד הרמב"ם⁷⁰, יעמוד מלך מבית דוד וכו'.

ט. האמור לעיל קשור גם עם פרק שני דאבות (שלומדים ביום הש"ק זה) - שהתחלתו, רבי אומר איזו היא דרך ישרה שיבור לו האדם כל שהיא תפארת לעושי ותפארת לו מן האדם:

ובהקדם הדיוקים במשנה זו - ומיהו:

(א) "איזו היא דרך ישרה" - הרי מקרא מלא דיבר הכתוב⁷¹, "ישרים דרכי ה'", (ב) "שיבור לו האדם", "אדם" דייקא, ש"אדם הוא במדרגה גדולה. . שלימו דכולא" (כנ"ל ס"ד), (ג) הקשר לבעל המאמר, "רבי אומר" - רבינו הקדוש, ולא בשמו (רבי יהודה הנשיא), כפי שזכר תיכף במשנה שלאח"ז, אלא בתואר "רבי".

ויש לומר הביאור בזה - בהמשך להאמור לעיל בנוגע להתגלות וביאת המשיח:

רבי (רבינו הקדוש) - עליו נאמר (בזמנו) "אם משיח מאותן שחיין עכשיו ודאי היינו רבינו הקדוש, דסובל תחלואים וחסיד גמור הוה", דאף שהי

מתיר שני נגעים יחד (כשאר הסובלי חלאים שיושב ביניהם), אמר דילמא מבעינא דלא איעכב (אי בעי לי לצאת ולגאול את ישראל לא איתעכב כדי קשירת שני נגעים) - סנהדרין שם ובפרש"י.

(70) שבהערה 66.

(71) בהבא לקמן - ראה גם סה"ש ה'תשנ"ח ח"ב ע' 420 ואלך. ועוד.

(72) הושע יד, י"ד.

"חסיד גמור", שגמר עבודתו⁷², אעפ"כ הי' סובל תחלואים, תחלואי הגלות, כמו משיח (ששמו, חיוורא דבי רבי, "מצורע של בית רבי"), שעם היותו בתכלית השלימות, סובל וכואב תחלואי הגלות (כנ"ל ס"ב).

ותוכן מאמרו - "רבי אומר איזו היא דרך ישרה שיבור לו האדם":

"האדם" - קאי על "אדם הזה (ש)הוא במדרגה גדולה. . שלימו דכולא" (כשמוכשרין מעשיו ותיקן כל הדברים. . רק פסולת שבסוף לבושו עדיין לא נתברר כו" מצד ענין הגלות - כמו רבי; ובדורנו זה - דור האחרון של הגלות, עקבתא דמשיחא, שכבר נסתיימו ונשלמו כל עניני העבודה שהיו צריכים להעשות במשך זמן הגלות - י"ל שכל בני"הם בדרגה זו.

והשאלה היא: כיון שכבר נסתיימו "מעשינו ועבודתנו כל זמן משך הגלות" - מהי ה"דרך ישרה" (הקלה והמהירה ביותר מבין כל דרכי התורה) שיבור לו האדם (כללות בני"ה) שגמר עניני העבודה כדי לפעול התגלות וביאת המשיח?⁷³

והמענה לזה - "כל שהיא תפארת לעושי ותפארת לו מן האדם":

(73) ע"ד הפירוש ב"צדיק גמור" - "מלשון כלי שנגמר מלאכתו" לקו"ת דרושי סוכות פא, א.

(74) ומתחיל מהתגלות וביאת משיח שבכאור"א מישראל, כידוע שהפסוק "דרך כוכב מיעקב גוי" שקאי על מלך המשיח (ירושלמי תענית פ"ד ה"ה), קאי גם על כאור"א מישראל (ירושלמי מע"ש פ"ד ה"ו), כיון שיש בו ניצוץ מנשמת משיח (מאור עינים ס"פ פינחס).

(א"שה") בזמן הגלות שנמשלה ל"זריעה"¹¹ ("תזריע"), כמ"ש "וזרעתי" לי בארץ"¹², "הבאים ישרש יעקב גוי"¹³: וע"י הזריעה ד"מעשינו ועבודתנו כל זמן משך הגלות"¹⁴ נעשית (תיכף ומיד, ללא הפסק כלל) הצמיחה ("יציץ ופרח ישראל"¹⁵) והגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו שאין אחרי גלות - "וילדה זכר".

ו"מצורע" - כדאיתא בגמרא¹⁵, "מה שמו (של משיח). . חיוורא דבי רבי שמו (מצורע של בית רבי)¹⁶, שנאמר¹⁷ אכן חלינו הוא נשא ומכאובינו סבלם ואנחנו חשבנוהו נגוע מוכה אלקים ומעונה", "מאי סימני' יתיב ביני עניי סובלי חלאים"¹⁸, "מנוגעים, והוא נמי מנוגע, דכתיב¹⁹ והוא מחולל מפשעינו וכתוב חלינו הוא נשא"²⁰.

ובפרטיות יותר - כהמשך הכתוב "זאת תהי' תורת המצורע ביום טהרתו"²¹, ועד שנוהגין לקרוא פרשה זו בשם "פרשת טהרה"²² - ש"מצורע"

ג. וצריך להבין²⁵:
(א) הקשר והשייכות דב' הפרשיות תזריע-מצורע (שבכו"כ שנים קורין שניהם יחדיו) - דלכאורה, השם "תזריע" (שמצד עצמו קשור עם החולדה, כמפורש בכתוב "אשה כי תזריע וילדה", שכאשר "תזריע" אזי בא ההמשך ד"וילדה") מורה על הגאולה, ואילו השם "מצורע" (שמצד עצמו הוא היפך הטהרה, ויש צורך בפעולה מיוחדת כדי לפעול המעמד ומצב ד"ביום טהרתו") מורה על (צער

(23) ישע"י נב, יג. תרגום עה"פ. זח"א קפא, ב.

(24) ועד"ז בנוגע לביהמ"ק - כדאיתא במדרש (איכ"ר פתיחתא כא. הובא ביל"ש פרשתנו רמו תקנא בסופו) על הפסוק (פרשתנו יג, מה) "והצרוע אשר בו הנגע וגוי", "והצרוע זה בית המקדש כו" - שנקרא "צרוע" ("מצורע") בחורבנו (כהמשך שם; וטמא טמא יקרא חורבן ראשון וחורבן שני"), וטהרתו רומזת על בנין ביהמ"ק. - ועד"ז בויק"ר פרשתנו ספי"ז (בנגעי בתים); (ונתתי נגע צרעת) בבית ארץ אחוזתכם, זה ביהמ"ק. . ונתן את הבית, וביאת דנא סתרי' . . יכול לעולם ת"ל ולקחו אבנים אחרות, שנאמר (ישע"י כה, טו) לכן כה אמר ה' אלקים הנני יסד בציון אבן אבן בחן פנת יקרת גוי".

(25) בהבא לקמן - ראה גם לקו"ש חכ"ב ע' 70 (לעיל ע' 168) ואילך.

ומכאובי) הגלות, ואיך יתחברו שניהם יחדיו?

(ב) ועיקר: בנוגע להמשך הפרשיות - תזריע (ואח"כ) מצורע - דלכאורה, לאחרי ש"אשה כי תזריע וילדה זכר", גאולה נצחית שאין אחרי גלות, לא שייך עוד מעמד ומצב ה"מצורע" שקשור עם ענין הגלות?

(ג) ועד"ז בכל א' מב' הפרשיות בפ"ע - שם הפרשה ביחס לתוכנה:

בפרשת "תזריע" - שם הפרשה מורה על הגאולה ("אשה כי תזריע וילדה"), והמשך ועיקר הפרשה הוא בדיני נגעים²⁶ שמורה על הגלות²⁷; ובפרשת "מצורע" - שם הפרשה (כפי שנקראת בתורה) מורה על הגלות, והמשך הפרשה הוא בדיני טהרת המצורע ("וזאת תהי' תורת המצורע ביום טהרתו") שמורה על הגאולה.

ולכאורה, כיון ששם הפרשה מבטא ומדגיש תוכן הפרשה, הי' מתאים יותר שהפרשה שמדברת בדיני נגעים (ענין הגלות) תקרא בשם "מצורע", והפרשה שמדברת בדיני טהרה (ענין הגאולה) תקרא בשם "תזריע"?

(ד) ועד"ז בנוגע לשמו של משיח: כיון שמשית הוא גואלם של ישראל - למה מדגישים בשמו (שהשם מתאר מהותו וענינו) ענין הגלות ע"י קריאתו בשם "מצורע"!?

(26) נגעי אדם - "אדם כי יהי בעור בשרו שאת וגו'" (יג, ב), ונגעי בגדים - "והבגד כי יהי בו נגע צרעת וגו'" (שם, מז).

(27) ראה ויק"ר פרשתנו ספ"ו: "שאת זו בכל . . . ספחת זו מדי . . . בהרת זו יון . . . נגע צרעת זו אדום".

ד. ויובן בהקדם הביאור בענין הנגעים²⁸:

על הפסוק "אדם כי יהי בעור בשרו גו'", מבואר בלקו"ת²⁹ ש"אדם הוא במדרגה גדולה לפי שהוא שלימו דכולא³⁰. . . אדם הזה כשמוכשרין מעשיו ותיקן כל הדברים . . . יוכל להיות עדיין בעור בשרו בחי' התחתונה שבו לא נתברר הרע והפסולת ממנו ונולדים סימנים בגשמיות בבשרו . . . והם הנגעים . . . מפני שברוחניות בעבודת ה' תיקן במעשיו וביור הרע מן הטוב בכל הדברים (ביור הרע מן הגוף ומן הנפש), רק פסולת שבסוף לבושו עדיין לא נתברר, לכן נולדו בבשרו . . . רק בחיצוניות".

ויש להוסיף בדיוק לשון הכתוב "אדם כי יהי בעור בשרו גו' לנגע צרעת": "בעור בשרו" - שלא זו בלבד שאינו שייך לה"עצם" (העצמיות) דהאדם וגידים שלו, אלא שאינו שייך אפילו לה"בשר" (וגידים) דהאדם, דבר המשתנה וניתוסף בו ע"י אכילה ושתי' שנעשים דם ובשר בבשרו, כי אם לה"עור" שמסביב (חיצוניות ומקיף) לה"בשר". ו"בעור בשרו" (החיצוניות דהבשר) גופא - "אדם כי יהי בעור בשרו", היינו, שאין זה דבר הרגיל, אלא מקרה ("מקרה נקריה") היוצא מגדר הרגיל³¹, וגם אז (כש"והי בעור

(28) בהבא לקמן - ראה גם לקו"ש חל"ז ע' 33 (לעיל ע' 157). וש"נ.

(29) פרשתנו כב, ב.

(30) ראה זהר פרשתנו מח, א.

(31) ראה לקו"ת שם (מדברי הרמב"ם), שהנגעים הם, "שלא כדרך הטבע . . . שאינם מליחות המצויים . . . אך מעשה נסים הם" (ראה לקו"ש חכ"ב ע' 65 הערה 9).

שסובל תחלואי הגלות [כהמשך הגמרא¹⁵ "אמר רב אי מן חייא הוא כגון רבינו הקדוש", "אם משיח מאותן שחייין עכשו¹⁶ ודאי היינו רבינו הקדוש¹⁷, דסובל תחלואים וחסיד גמור הוה"¹⁸], ומצפה בקוצר רוח ובכליון עינים¹⁹ להתגלות (מההעלם בזמן ומצב

(66) וע"פ פס"ד הרמב"ם (הל' מלכים ספ"א) "ואם יעמוד מלך מבית דוד כו" - היינו שהוא כבר מלך.

(67) ושם (בהתחלת הסוגיא): "דבי רבי שילא אמרי שילה שמו, שנאמר עד כי יבוא שילה, דבי רבי ינאי אמרי ינון שמו (כמו ינאי, כל אחד הי' דורש אחר שמו)", שנאמר יהי שמו לעולם לפני שמש ינון שמו, דבי רבי חנינה אמרי חנינה שמו, שנאמר אשר לא אתן לכם חנינה, ויש אומרים מנחם בן חזקיהו שמו, שנאמר כי רחק ממני מנחם משיב נפשי". וראה גם ירושלמי ברכות פ"ב ה"ד. איכ"ר פ"א, נא. וראה לקוטי לוי"צ על מארז"ל ע' קו ש"כל הדעות אמת הם ואלו ואלו דא"ח", עיי"ש.

ואנן (חסידים) נעני' אבתריהו (בנוגע לרבותינו נשיאינו, ובפרט כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו) - יוסף שמו, שנאמר "יוסף אדני' שנית ידו גו' ואסף נדחי ישראל גו'", יצחק שמו, שנאמר "אז ימלא שחוק פיני".

(68) פרש"י שם. - וע"ש זה נקרא "חיוורא (מצורע) דבי רבי", "ע"ש רבינו הקדוש שנקרא רבי . . . שהי' סובל תחלואים ויסורים כמוהו" (תדא"ג מהרש"א שם).

(69) שלכן "שרי חד ואסיר חד (מתיר נגע ומקנתו וקושרו מתיר האחר ועושה כן, ואינו

(* פרש"י שם. - ולהעיר מדיוק לשון רש"י "כל אחד הי' דורש אחר שמו" (ולא שהתלמידים חידשו ששמו כשם רבם).

(** כ"ה [בן חזקיהו] בדפוסים שלפנינו, ובירושלמי ואיכ"ר: "מנחם" סתם. - ולהעיר רש"י מעתיק תיבת "מנחם", ומוסיף "בן חזקיהו". וכנראה שצ"ל בפרש"י "ה"ג בן חזקיהו", אלא שהבחור הזעזער "תיק" והשמיט "ה"ג" ועצ"ע.

שזהו"ע דחיבור הרצוא ושוב, שהאורות העליונים נמשכים ומתגלים בכלים⁶⁰;

וענין זה נעשה מצד דרגא נעלית שלמעלה משניהם⁶¹ - פרשת קדושים, שבה נאמר הציווי (ונתינת-כח) "קדושים תהיו כי קדוש אני", שבהיות בני"י בעוה"ז הגשמי (שאו שייך הציווי ד"קדושים תהיו", "הו פרושים"⁶²), ה"ה במעמד ומצב של קדושה ("קדושים תהיו"), ועד לקדושה הכי נעלית דקדושתו של הקב"ה, כדרשת חז"ל⁶³ "יכול כמוני, ת"ל כי קדוש אני", כפירוש החסידות⁶⁴ "יכול כמוני" בניחותא, שכאו"א מישאל "יכול להיות "כמוני" (כביכול), דרגת הקדושה ד"קדוש אני".

ומודגש עוד יותר בשמו של משיח (הגואל) שנקרא בשם מצורע⁶⁵ - "מצורע של בית רבי", ש"יתיב ביני עניי סובלי חלאים", "מנוגעים, והוא נמי מנוגע" - שמשויח נמצא בעולם בזמן ומקום הגלות, ובמצב של גלות,

(60) ראה ד"ה כתוב באוה"ח - במאמרי אדה"ו אתהלך לאזניא (ע' לג). ד"ה וכל הלבבות באוה"ת אחרי (כרך ב) ע' תקלת ואילך. ד"ה אחרי מות תרמ"ט. לקו"ש ח"ג ע' 98 ואילך. חכ"ז ע' 119. חל"ב ע' 98 ואילך.

(61) ע"י הקדמת הביטול דשוב, כנ"ל ס"ו.

(62) פרש"י ר"פ קדושים.

(63) ויק"ר פכ"ד, ט.

(64) ראה מאור עינים ר"פ קדושים (מו, ב), אוה"ת עה"פ.

(65) ראה אוה"ת נ"ך (ע' צג) שהטעם שמשית נקרא "חיוורא דבי רבי", הוא, לפי ש"בהרת עזה כשלג . . . (היא) הלעו"ז דענג העליון לבושי' כתלג חויר, וע"כ משיח שהוא גילוי פנימיות עונג העליון סובל הנגע בכדי שעייז יומשך העונג כתלג חויר".

והמס"נ שמצד בחי' היחידה, הקשורה ומקבלת מבחי' "יחיד" שלמעלה מכל סדר ההשתלשלות, נעשה חיבור ב' התנועות דרצוא ושוב, שהאורות העליונים נמשכים ומתגלים בכלים.

[ויש להוסיף ולבאר גם הקשר וההמשך להפרשה שמתחילין לקרוא במנחת שבת זו - אחרי קדושים⁵⁶:

פרשת אחרי - שבה נאמר הציווי והאזהרה שלא יהי' "רצוא" בלי "שוב" (כלות הנפש ד, שני בני אהרן בקרבם לפני ה' וימתו⁵⁷), אלא רצוא ושוב דוקא, נשמות (שמצ"ע הם בתנועת הרצוא) בגופים (שמצ"ע הם בתנועת השוב) דוקא [ועד לחיים נצחיים דלעתיד לבוא (ובנוגע לדורנו זה - ללא הפסק בינתיים⁵⁸), חיי הגוף דוקא, ובאופן שהנשמה ניוונית מן הגוף⁵⁹],

— ולהעיר, שגם המשיח (שנקרא "מצורע") הוא מובדל לגמרי מכל העם, כמ"ש "הנה ישכיל עבדי ירום ונשא וגבה מאד", למעלה מהאבות, ולמעלה ממש כו' (ראה נתיחומא תולדות יד).

56 להעיר שהקשר בין הפרשיות תזריע-מצורע ואחרי-קדושים הוא בהדגשה יתירה בקביעות שנה זו - שיום הש"ק זה הוא שבת פרשת תזריע-מצורע בחוץ לארץ, ושבת פרשת אחרי-קדושים בארץ הקודש.

57 ראה אה"ח ר"פ אחרי. נת' בדרושים שבהערה 60.

58 והעילוי ד, אל עפר תשוב" הוא (ברוחניות) ע"י הביטול* ד, ונפשי כעפר לכל תהי' (וראה הערה 61).

59 ראה המשך וככה תרל"ז פפ"ח ואילך. המשך תרס"ו ע' תקכת. לקו"ש ח"ב ע' 44. חכ"א ע' 88, ועוד.

55 להעיר, שבשניהם (במצורע ובגלות) נאמר "בדד" [במצורע - "בדד ישב" (פרשתנו יג, מו), ובגלות - "איכה ישבה בדד" (איכה א, א)] - "בדד" למעליותא, שמורה על דרגא נעלית ביותר שמובדלת לגמרי ("בדד") משאר הדרגות.

בשרו") ה"ז רק "נגע צרעת" - "נגע" גם מלשון נגיעה, היינו, שהענין הבלתי-רצוי אינו שייך (אליו, אפילו לא) לחיצוניותו ("עור בשרו"), אלא רק נוגע בו.

ועוד ועיקר - כפי שמוסיף בלקו"ת³² - "וגם נגעים דברים גבוהים הן, שאינו נק' טמא עד שיקראנו הכהן טמא, וכשעדיין לא קרא לו שם טמא אין הנגעים בכלל טומאה³³, אלא אדרבה, הם אורות עליונים³⁴, רק שהם דינא קשיא דקדושה".

ה. ויש לומר, שב' ענינים אלו [שהנגעים הם "רק פסולת שבסוף לבושיו (בחיצוניות) שעדיין לא נתברר", והם "דברים גבוהים . . אורות עליונים" (ענינים הפכיים לכאורה)] - תלויים זה בזה:

כיון ש"נגעים" הם בעצם "דברים גבוהים . . אורות עליונים", לכן, גם כשנשתלשל מהם ענין בלתי-רצוי ע"י יניקת החיצונים, ה"ז רק ענין חיצוני שנוגע (נגיעה בלבד) בבחי' התחתונה ("בסוף לבושיו") בלבד.

ולכן, גם התיקון על זה (טהרת המצורע) הוא לא ע"י ענין חדש לגמרי, אלא ע"י גילוי ענינם האמיתי של הנגעים שהם "אורות עליונים" -

כיון ש"נגעים" הם בעצם "דברים גבוהים . . אורות עליונים", לכן, גם כשנשתלשל מהם ענין בלתי-רצוי ע"י יניקת החיצונים, ה"ז רק ענין חיצוני שנוגע (נגיעה בלבד) בבחי' התחתונה ("בסוף לבושיו") בלבד.

35 בראשית א, ה.

36 וכדי לבטל היפך הטהרה בחיצוניות עכ"פ שנעשית כבר (לפני התגלות האורות עליונים) - צ"ל כל פרטי הענינים דטהרת המצורע שבהמשך הפרשה.

37 בהבא לקמן - ראה לקו"ת ר"פ מצורע. סהמ"צ להצ"צ שם.

38 להעיר מהשייכות ד, "מצורע" ל"תוהו" - המצורע בגימטריא תהו" (תורת לוי"צ ע' קסט).

39 סהמ"צ להצ"צ שם פ"א.

32 שם. וראה גם סהמ"צ להצ"צ מצות טומאת מצורע בתחלתו.

33 משנה נגעים רפ"ג. רמב"ם הל' טומאת צרעת פ"ט ה"ב. וראה ת"כ ופרש"י פרשתנו יג, ב. תו"כ ר"פ מצורע.

34 להעיר, ש"נגע" אותיות "ענג" (זהר ח"א כו, ריש ע"ב. ח"ב רסה, ב. ח"ג רעג, א. ועוד), ועפ"י י"ל שה"אורות עליונים" ד, "נגעים" קאי על בחי' עונג העליון (וראה לקמן הערה 65).

החיצונים - „מחמת שאין נמשך בחי שוב בכלים ואותיות דקדושה, אזי מבחי הרצוא לבד יוכל להסתעף יניקת החיצונים, כמו שאחר ההתלהבות בתפלה אם אינו עוסק בתורה יוכל להתהוות מהתלהבות בחי דינים קפידא וכעס, ומזה נסתעף ג"כ יש וגסות כו"ל⁴⁰.

והעצה לזה - כמארז"ל⁴¹, „אם רץ לבך שוב לאחד", שלאחרי ה"רצוא צ"ל „שוב", שהו"ע הביטול, עד ל"ביטול במציאות. . (שאינו לו כח כלל להתפעל ברשפי אש בבחי יש ודבר, אלא הוא כאבן דומם. . כמו שאנו רואים בבוא העבד לפני המלך. . כשבא מקרוב מאד לעמוד לפני המלך או לא נשאר בו כח ועוז. . מפני שנתבטל ממציותו לגמרי. . ומצד הביטול. . יבוא ההשבה להתפשט בכלים מכלים שונים למטה דוקא", ועי"ז נשלמת הכוונה העליונה שנתאוה הקב"ה להיות לו ית' דירה בתחתונים דוקא⁴².

ונמצא, שפעולת ה"שוב" שלאחרי ה"רצוא", היא, שגם ה"אורות עליונים" שלמעלה מהתלבשות בכלים (תנועת הרצוא) יומשכו ויתגלו ב"כלים" (תנועת השוב).

וכדי שיוכל להיות חיבור ב' התנועות דרצוא ושוב, העלאה והמשכה, חסד וגבורה, צ"ל התגלות

בחי שלמעלה משניהם - בחי התפארת, ששרשה בבחי הכתר שלמעלה מסדר השתלשלות, שעל ידה נעשה חיבור ב' הקוין דחסד וגבורה⁴³, העלאה והמשכה, רצוא ושוב, שגם ה"אורות עליונים" שלמעלה מכלים יומשכו ויתגלו ב"כלים"⁴⁴.

וזהו"ע טהרת המצורע - „זאת תהי תורת המצורע ביום טהרתו" - „תורת המצורע" (ולא „טהרת המצורע" וכיו"ב), ש"תיקונו (של המצורע). . ע"י עסק התורה. . כי עיקר עסק התורה צ"ל בבחי ביטול"⁴⁵, וכמ"ש „ונפשי כעפר⁴⁶ לכל תהי" (ועי"ז) פתח לבי בתורתך", שע"י הביטול כעפר נעשה „כלי" לתורה, שהיא מבחי נעלית ביותר שלמעלה מסדר השתלשלות - בחי התפארת, כמארז"ל⁴⁷, „תפארת זו מתן תורה", ולכן בכחה לחבר ב' התנועות דרצוא ושוב, שגם האורות עליונים יומשכו ויתגלו בכלים, ועי"ז מתבטלת האפשרות דיניקת החיצונים עד להיפך הטהרה דנגעים, כיון שהאורות עליונים (ענינים האמיתי של הנגעים) נמשכים ומתגלים למטה.

ז. ומזה מובן גם בנוגע לכללות הענין דגלות וגאולה - נגעי המצורע (גלות) וטהרתם (גאולה):

(43) ראה לקו"ת פרשתנו כג, ג ואילך.

(44) ראה גם דרושים שבעה ערה⁶⁰.

(45) לקו"ת פרשתנו כה, א.

(46) „כעפר" דייקא - „הכל הי' מן העפר" (קהלת ג, כ), ולכן, ע"י הביטול כעפר נעשה „כלי" לכל הענינים הטובים, ועד לענין הכי טוב - תורה, כדלקמן בפנים.

(47) ברכות נח, סע"א.

(40) לקו"ת שם.

(41) ספר יצירה פ"א מ"ח. תקו"ז בהקדמה ז, א. וראה סה"מ תרנ"ט ע' ריא בהערה.

(42) לקו"ת וסה"מ צ"צ להצ"צ שם. וראה גם תניא ספ"ב.

(לא ע"י ענין חדש לגמרי, אלא ע"י התגלות ענינו האמיתי של הגלות [כמודגש גם שהתיקון הוא (לא ע"י ביטול הגלות, אלא ע"י הפיכת הגלות לגאולה, כידוע⁵² שע"י המשכת וגילוי האל"ף (אלופו של עולם) נעשה מ"גולה" „גאולה"⁵³] - אורות עליונים שלמעלה מגילוי „ישת חושך סתרו"), אשר, ע"י „מעשינו ועבודתנו כל זמן משך הגלות" פועלים שגם האורות העליונים שלמעלה מגילוי יומשכו ויתגלו למטה⁵⁴ (ועי"ז נתבטל בדרך ממילא האפשרות להעלם והסתר כו' עד להיפך הטהרה אפילו בחיצוניות בלבד).

ויש לומר, שהיתרון ב"מעשינו ועבודתנו כל זמן משך הגלות" (שעי"ז פועלים שהאורות העליונים יומשכו ויתגלו למטה) הוא מצד הביטול והמסירת נפש שמודגשת ביותר (ובעיקר) בזמן הגלות, וע"י הביטול

גלות - שענינו העלם והסתר האור האלקי, כמ"ש⁴⁸, „אותותינו לא ראינו גו", ועד לחושך, ובפרט החושך כפול ומכופל דסוף זמן הגלות - מצד שרשו ומקורו הו"ע נעלה ביותר⁴⁹, „אורות עליונים" שלמעלה מהתגלות בכלים, ועד לבחי שלמעלה מגילוי לגמרי („לא ראינו"⁵⁰), בחי „ישת חושך סתרו"⁵¹, ומפני גודל מעלת והפלאות האורות שלמעלה מגילוי, נשתלשל למטה העלם והסתר וחושך כפשוטו, שמוה באים כל הענינים הבלתי-רצויים שבזמן הגלות.

וכיון שבשרשו ומקורו הו"ע נעלה ביותר, אורות עליונים שלמעלה מגילוי, לכן, גם לאחרי שנשתלשל למטה להעלם והסתר וחושך כפשוטו, עד לענינים דהיפך הטהרה וכו', אין זה אלא בחיצוניות ובדרגא התחתונה ובאופן של נגיעה בלבד.

ולכן, גם התיקון שע"י „מעשינו ועבודתנו כל זמן משך הגלות" הוא

(48) תהלים עד, ט.

(49) להעיר ש"קוב"ה בגלותא סליק לעילא ולעילא" (וח"ג כ, ב. ועוד), „למעלה מעלה מכל ההשתל", „בבחי העצמי ממש" (אוה"ת שה"ש ע' תרפו). וראה לקמן ס"י.

(50) „לא ראינו דייקא, שאינו נראה ונגלה לעיני בשר. . אבל מ"מ אותותינו קיימות. . ועי"ז לעושה נפלאות גדולות לבדו, שממשיך נפלאות גדולות תמיד אלא שהן בבחי לבדו (הוא לבדו יודע שהוא נס), דהיינו בבחי העלם" (לקו"ת שה"ש לד, א. אוה"ת שם ע' תקכד).

(51) תהלים יח, יב.

(*) „שהן אותיותינו, דהיינו אותיות התורה כו" (שם). - ועפ"ז י"ל שע"י התורה נעשה המשכת וגילוי ה"אותותינו" דזמן הגלות (נפלאות גדולות לבדו) באופן הנראה ונגלה לעיני בשר (וראה לקמן הערה 54).

(52) ראה ויק"ר ספ"ב. לקו"ת בהעלותך לה,

ג. ובכ"מ.

(53) ראה אוה"ת בא ע' רעג; „ההפרש בין גולה ובין גאולה הוא ע"י אות אל"ף. . שהוא פלא, בחי אראנו נפלאות". ושם: „ולכן נק' ר"ח ניסן חודש של גאולה, כי הוא ראש חדשים ובו נמשך ראשון הוא לכם, בחי אני ראשון כו' אלופו של עולם" - ועפ"ז תומתק הדגשת ענין הגאולה בימים האחרונים ממש, עם סימום של חודש ניסן דשנת אראנו נפלאות.

(54) ראה אוה"ת שבעה ערה 149; „כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות, פ"י נפלאות הוא מה שמוסתר ומופלא בבחי ההסתלקות בעילוי אחר עילוי. . קוב"ה בגלותא סליק לעילא ולעילא. . ואראנו נפלאות הללו שיבוא ויתגלה למטה מטה", היינו, שענין הגאולה („אראנו נפלאות") הוא גילוי ענינו האמיתי של הגלות, „מה שמוסתר ומופלא. . לעילא ולעילא", שנמשך ומתגלה למטה.